

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 5. avgusta.

Naša država je z imenovanjem nove
vlade stopila v največjo opasnost, od-
kak obstoji. Najvišji državni interesi so
postavljeni na igr.

V Zagrebu je HRSS. odobrila pri-
stop v III. komunistično internacio-
nalo. «Slobodni dom» razglasa obenem,
ko objavlja ta pristop, tudi se proglas
III. internacionale v Moskvi, kateremu
dodaje Radić, da je v njegovi stranki
isti duh, ki ne čaka miru in pravice od
gospodske milosti.

Radić se zaveda, da je danes kralje-
va vlada v Beogradu docela odvisna
od njegove milosti. Radić ve, da brez
Radića ni vlade g. Davidovića. To ve-
do tudi radićevci in vsa država. Zato
na Hrvatskem niso več varen življenja,
ako niso radićevci. Zdej je treba le še
radićevcem dati velike župane, vse
orožniške ter policijske šefe in proglasi-
teve sovjetske republike v Zagrebu ne
more biti nobeno presenečenje več. Če
se pripravljajo za prihod Radića večje
glavnosti kot za kralja SHS.

Nova vlada po milosti Radića in
moskovske III. internacionale nas je
dovela v kaotično krizo. S prostovolj-
no amputacijo Hrvatske je sama od
sebe dana amputacija Slovenije. Ne-
verjetno je, da se najdejo med Slo-
vence ljudi, ki ne vidijo neizmerne
opasnosti, ki preti našemu delu tro-
limenega naroda baš od Radića in nje-
gove sovjetske republike. Gniljivo je,
kako vztrajno žagajo ravno Slovenci
vejo, na kateri sami sed.

V tem žalostnem stanju vztrajajo
slovenski demokrati mirne krvi na bran-
jici svojih nevenljiv in edino pravil-
nih idej. Naša država bo ali unitaristič-
na ali je pa sploh ne bo. Slovenci
bomo svobodni, če se s Srbi in Hrvat-
i zahtevamo kot en narod ali pa bomo
robi Nemcev in Italijanov. Slovenci
bomo živeli dobro gospodarsko življe-
nje v edinstveni Jugoslaviji, bomo pa
za proletarce in hlapce vseh, če naj se
krog nas potegne državopravno zi-
dovo.

Vse te ideje in njih konsekvence so
kvintesenca naše žalostne zgodovine,
rezultat etičnega in zemljepisnega
stanja in posledica stalnega ogrožanja
naše eksistence po pohlepni sosedih.
Te ideje, če jih tudi nekateri ne morejo vi-
diti, so tu in se vračajo neznaglije.
In če je prišlo brez naše odgovornosti
do vlade, ki dela vede ali nevede proti
tem idejam, smo gotovi, da bodo te
ideje s tako vladno pomedlo čimprej
tem boljše.

Dati moč države v roko onih, ki jo
žele razkosati in ki se boje, da bi se
ves naš narod začutil kot ena celota in
vztrajal v tej smeri, je isto, kakor dati
trdnjavske ključne v roke izdajicam.
Narodi se tako ne vztrajajo.

Ni brez vzroka, ako je danes na
Hrvatskem parola, da je «Radić jači
od kralja». Kaj to pomeni v vseh po-
sledicah, si lahko predstavljamo. Prve
posledice so že tu, prvi plamenčki že
slikajo. Vlada pod lažnim geslom
«pravice in reda» je vlada, ki vodi v
razpad Jugoslavije. Ordošenje proti
njej narašča in čim bolj bo grešila in
kazala svoje prave namene, prej bo
završena najbolj žalostna epizoda v
zgodovini kraljevine Srbov, Hrvatov in
Slovencev.

Na laž postavljeni „Slovenec“

Beograd, 5. avgusta p. Povodom pi-
sane Slovenca v št. 174. in «Obzora»
v št. 205. da so radikali in samostojni
demokrati dobivali iz dispozicijskega
fonda denar za svoje liste «Samouprave».
«Reč» in «Balkan» bo objavil v
jutrišnji številki «Samouprave» bivši
finančni minister dr. Stojadinović iz-
javo, da ti listi niso dobivali denarja iz
dispozicijskega fonda. Sploh se je s
tem fondom zelo varčevalo. Postopalo
je z njim za njegovega ministro-
vanja tako, kakor pod njegovim pred-
nikom dr. Kumanudićem. Ko je dr. Sto-
jadinović zapustil 28. julija t. l. finan-
čni resort, je bilo v fondu več denarja.
Kot takrat, ko je nastopil svoje mesto.
Vsi izdatki so se vršili pod kontrolo
«Glavne kontrole».

USTOLIČENJE PATRIJARHA V PEČI.

Beograd, 5. avgusta. p. Ministrski
predsednik Davidović je danes sprejel
patrijarha Dimitrija. Objubil mu je, da
predloži zakon o pravoslavni cerkvi
zbornici, čim bo gotov. Potem sta se mi-
nistrski predsednik in patrijarh dolgo
razgovarjala o ustoličenju patrijarha
v Peči. Svečanost bo imela poseben zgo-
dovinski značaj. Udeležili se je bodo
kralj, vlada, diplomatski zbor in zastop-
niki raznih oblasti in društev.

Radić dobil potni list za povratek

NERVOZNO PRIČAKOVANJE DANAŠNJE SKUPŠČINSKE SEJE. —
ALARMIRANA POLICIJA. — Z VELIKIM TRUDOM SI IŠČE VLADA
VEČINO.

Beograd 5. avgusta p. Po nalogu mi-
nistrskega predsednika Davidovića je
bil, kakor se doznava, vidiran potni
list Radićevemu zetu dr. Stjepanu Ko-
šutiću, da gre v inozemstvo in privede
Radića v Zagreb. Istočasno je bil vi-
diran tudi potni list za Radića samega,
da se povrne v domovino.

Beograd, 5. avgusta. p. Za jutrišnje sejo
narodne skupščine vlada v vseh krogih v
Beogradu nenavadna nervoznost. Vsi klubi
so imeli danes seje, na katerih so raz-
pravljali o svojem zadržanju v zbornici.
Samostojni demokratski klub in radikal-
ski klub sta energična in optimistična,
dočim so vladne stranke zelo nervozne in
se jutrišnje seje parlamenta naravnost
boje. Njihova nervoznost izvira iz dejstva,
da so njihove vrste cepljene in da niso
gotovi popolne podpore Radićevcem. Do
nočej je prišlo jedva 40 poslancev HRSS.
v Beograd. Zato je Davidović ves dan po-
rabil s prizadevanjem, da si zagotovi ve-
čino vsaj za prve seje narodne skupščine.
Zanimivo je, da je dobil ministrski pre-
sednik zaupno obvestilo, da se za jutri
pripravljajo demonstracije proti nepopu-
larnim ministrom, kakor so klerikalci in
spahovci. Zato je naročil policijskemu
komisarju v skupščini, naj pusti jutri na
galerijo samo zaupne osebe.

KOMENTARJI O KRALJEVEM PO- VRATKU V BEOGRAD.

Beograd, 5. avgusta. r. V političnih
krogih je izvala mnogo pozornosti vest,
da se kralj 9. t. m. — baš ko bo debata

Pašić predsednik radikalnega kluba

ZNAČILNA ZAUPNICA. — KLUB POPOLNOMA ENOTEN. — SKUP-
ŠČINSKO PREDSEDSTVO ODSTOPI.

Beograd, 5. avgusta. r. Danes ob 10.
dopolodne se je sestal radikalni klub, da
razpravlja o politični taktiki. Ob otvorit-
vi se je dosedajni predsednik kluba
Marko Gjuričić predložil svojo demisi-
jo z motivacijo, da mora predsedniško me-
sto v trenutku, ko gre za veliko borbo,
zavzeti preizkušeni voditelj stranke Ni-
kola Pašić. Klub je nato z velikimi akla-
macijami soglasno izvolil Nikolo Pašića
za predsednika izražajoč tako popolno
zaupanje v njegovo politiko.

Na Pašićev predlog so bili nato izvo-
ljeni za podpredsednike posl. M. Gjuri-
čić, Zarko Miladinović in Vlado Andrić.
V diskusiji, ali naj dosedanje predse-
dnstvo Nar. skupščine ostane na svojem
mestu, se je večina govornikov izrekla
za to, da naj predsednika Ljuba Jovano-
vića ter oboja podpredsednika Dragović

o deklaraciji vlade v polnem teku —
vrača v Beograd. To se splošno smatra
kot znak, da krona z veliko brigo spre-
mlja politični pokret zadnjih dni.

SEJA KLERIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 5. avgusta. Popoldne so ime-
li klerikalci sejo, na kateri je poročal dr.
Korošec o vladni izjavi in naznanil, da
hoče vlada takoj po končani deklaracijski
debati odgoditi seje skupščine, dokler se
politična situacija ne razčisti.

Beograd, 5. avgusta. p. Zemljoradniki
imajo vsak dan seje in razpravljajo o
svojem stališču do kabineta. Glavni od-
bor in nekateri poslanci so za to, da gre-
do v opozicijo, ker se ne morejo vezati s
separatisti. Skupina okoli Joca Jovano-
vića pa zateva vstop v vlado. Danes so
imeli dve seji, pa niso ničesar sklenili.
Formulirali so svoje zahteve, ki jih Lazić
predloži jutri Davidoviću. V ostalem so
bile zemljoradniškim poslancem dane svo-
bodne roke.

Beograd, 5. avgusta. p. Socijalistični
poslanec Divac je izjavil, da je njegova
stran'a v načelni opozitiji proti novi vla-
di. Divac in Sekulić bosta zato glasovala
proti vladni izjavi.

Beograd, 5. avgusta. p. Jutri dopoldne
imajo džemijetovci pred sejo parlamenta
konferenco, na kateri bodo sklepali o sta-
lišču do vlade.

Beograd, 5. avgusta. p. Spahovci imajo
jutri dopoldne sejo, na kateri se bodo
bavili z vladno izjavo.

Davidovićeve težkoče v lastnem klubu

OSTRI NAPADI NA RADIĆEVCE. — DAVIDOVIČEV REFERAT O
SITUACIJI.

Beograd, 5. avgusta. p. Po dopoldanski
seji ministrskega sveta sta prišla v pre-
sedništvo vlade podpredsednika HRSS.
dr. Maček in Predavec in sta imela daljšo
konferenco z ministri. Demokratski mi-
nistri so očitali Mačku in Predavcu neelo-
jno postopanje na seji HRSS. v Zagrebu
proti vladi in ju zlasti napadli zaradi ko-
muniške, v katerem radićevci istočasno
odobravajo politiko «radićevce» in izjavljajo,
da bodo podpirali vlado. Maček in Preda-
vec sta jim odgovorila, da je sedaj glav-
na stvar, da pridejo vsi radićevski poslanci
v Beograd in da se udeležijo seji parla-
menta.

Od 11. do 12. je imel demokratski klub
sejo, na kateri je g. Davidović poročal o
položaju in obširno govoril o dogodbah od
ostavke Pašićeve vlade do danes. Nagla-

žal je, da ima sedaj kabinet zagotovljeno
večino, ker so izjavili radićevci, da pri-
dejo vsi v parlament. Nekateri poslanci so
ostro protestirali proti delovanju vlade
in napadali Davidovića, ker so nezado-
voljni s svojimi zaveznički, ki v svojih li-
stih vsak dan naglašajo, da bodo pod novo
vlado izvedli svoje separatistične pro-
grame.

Popoldne ob 16. se je nadaljevala seja
demokratskega kluba in je trajala do 19.
Davidović je prečital vladno deklaracijo
in naprosil klub, naj glasuje o njej brez
debate. Na seji so poročali poslanci, da
so na potovanjih po svojih volilnih okrož-
jih dobili mnogo protestov proti neljubim
ministrom, zlasti proti klerikalcem in spa-
hovcem.

NOVA VERZIJA O MATTEOTTIJEVEM TRUPLU.

Rim, 5. avgusta. j. Ker so ostala raz-
iskovanja na rimskem pokopališču za
Matteottijevim truplom brezuspešna, je
prinesla «Tribuna» novo vest da je zve-
dela od stavev razpisčenega «Corriere
Italiana», da je bilo truplo Matteottija
pogreznjeno v Tiberu. Zločinci so ga bu-
je obtežili s svinčnimi matricami rota-
cijskega stroja «Corriere Italiana».

ZOPET REVOLUCIJA V AMERIKI.

Pariz, 5. avgusta. a. V republiki Hon-
duras v Centralni Ameriki je izbruhnila
revolucija, katere voditelj je znani agi-
tator Ferrara. Točnejši obvestil o revo-
luciji dosedaj še ni, zdi se pa, da je gi-
banje jako resno in da je vlada v ne-
varnosti. Po službenih brzojavkah, ki so
dospele v London, se vesti o revoluciji
potrdjujejo. V washingtonskih krogih si
pa vendar niso na jasnem iz kakšnega
vzroka je izbruhnila revolucija. Zdi se,
da se ne udeležujejo gibanja elementi,
ki so bili zapleteni v prejšnjo vstajo.

Pogajanja za posojilo v Italiji se nadaljujejo

NOVA VLADA BO PODPISALA POSOJILLO, KI GA JE KOT OPOZI-
CIJA TAKO SRDITO NAPADALA.

Rim, 5. avgusta. e. Glede italijanske-
ga posojila Jugoslaviji poroča «Agenzia
d' informazioni»: O vesteh, ki so se te
dni zopet razširile, da so glede zaključ-
ka posojila nastale težkoče, smo na me-
ročajnem mestu doznali, da je po padcu
Pašićevega ministrstva dejansko nasto-
pil logičen zastoj v pogajanjih v priča-
kovanju sestave in programa novega mi-
nistrstva. Pogajanja pa so se nato kma-
lu zopet pričela in so sedaj precej na-

predovala. Posojilo bo znašalo 600 mili-
onov lir po 7 odstotkov. Znesek bo pod-
pisal poseben sindikat z Banco Commer-
ciale na čelu. Od celokupne vsote bo
podpisala Banca Commerciale sama 300
milijonov, drugih 300 milijonov pa sku-
pina poplarskih bank s milansko na čelu
in Jadranska banka v Trstu. Udelež-
ba Banche Commerciale je odvisna od
dovoljenja Jugoslavije za otvoritev po-
družnice v Beogradu.

Prvi nastop Nemcev v Londonu

MACDONALDOV POZDRAV NA PLENARNI SEJI KONFERENCE. —
FORSIRANJE NADALJNEGA POSLOVANJA. — KONFERENCA BO
DELALA NOČ IN DAN.

London, 5. avgusta. s. Nemška delega-
cija je danes malo pred 9. prispela v Lon-
don. Na kolodvoru je bila sprejeta od za-
stopnikov angleškega zunanjega urada ter
članov nemškega poslanstva.

Plenarna seja konference, ki se je pri-
čela točno ob 12., se je že ob pol 1. kon-
čala ter je bila samo protokolarnega zna-
čaja. Predsednik Macdonald je stisnil
nemškemu delegatom roke in predstavil
posamezne delegate šefom vlad ter članom
zavezniških delegacij. Nato jih je prisr-
čno pozdravil v kratkem nagovoru, v ka-
terem je poudaril, da je naloga konfe-
rence, da izvede Dawesov načrt. Edini
namen konference obstoja v tem, da raz-
čisti vsa vprašanja, ki se nanašajo na
poročilo strokovnjakov. Macdonald je na-
glašal dalje mednarodni pomen konfe-
rence ter poudarjal brezspojno potrebo, da
konferenca doseže svoj cilj.

Državni kancelar dr. Marx se je zahva-
lil šefom vlad ter zavezniškim delegatom
za prijazen sprejem ter v kratkem obraz-
ložil smernice, s katerimi so prišli Nemci
na konferenco. Tudi nemške delegate
navdajata mirovni duh in želja, da kon-
ferenca doseže svoj namen. Državni kan-
celar je nato omenil izjavo nemške vlade,
da more Dawesov načrt tvoriti sprejem-
ljivo podlago za rešitev reparacijskega
problema ter je svečano potrdil to izja-
vo. Nemške oblasti so sporazumno z orga-
nizacijskim komitejem, ki ga predvideva
Dawesov načrt, pripravile osnutke za za-
konodajo, ki bo potrebna vsled sprejetja
Dawesovega načrta. Predvsem pa je zopet
upostaviti čim večje medsebojno zaupanje.

Nato je povzel še enkrat besedo Mac-
donald in izročil nemški delegaciji proto-
kole sklepe, od katerih se posamezni ti-
čeje samo zaveznikov, zlasti oni glede
ugotovitve nemških prestopkov in novih
sankcij. Prosil je nemške delegate, da po
možnosti še danes zvečer navedejo točke,
o katerih žele razpravljati, ker želi, da se
konferenca že v petek konča. Izjavil je,
da more konferenca delati brez prekinje-
nja. Želi, naj se ne vodi nepotrebne de-
bate in ne drže dolgi govori.

London, 5. avgusta. j. Prvo srečanje
med Nemci in zaveznički se je vršilo v
prijateljski, skoraj prirčni obliki. Malo
pred 12. je zapustila nemška delegacija
hotel Ritz, da odide v Downing Street,
kjer zboruje medzavezniška konferenca.
Pred hotelom je šla skozi gost špalir ob-
činstva, ki se je zbralo pred ulico. Pri
vходу v dvorane, v katerih se vrši kon-
ferenca, je predsednik Macdonald po-
zdravil delegate in jih peljal na njihova
mesta. Državnemu kancelarju in zuna-
jnemu ministru je bilo nakazano mesto
nasproti angleškemu in francoskemu mi-
nistrskemu predsedniku. Neposredno za
nemško delegacijo sta prispela Herriot
in della Rocca. Kmalu nato je prispel
tudi belgijski ministrski predsednik
Theunis.

Po plenarni seji so nemški delegati pr-
vi zapustili zborovalnico; pri odhodu so
jih obsuli fotografi.

Paralelno s konferenco bodo komisije
razpravljale o onih vprašanjih, ki ne spa-
dajo v bistveni konferenčni tema, ven-
dar pa so odločilnega političnega pome-
na; to so pogajanja med Belgijo in Fran-
cijo na eni ter Nemčijo na drugi strani
o vojaški izpraznitvi Poruhra ter popo-
nem odpoklicu francoskih in belgijskih
železničarjev. V teh vprašanjih leži tež-
ka londonske konference in sporazum o
njih bo odločil o njenem uspehu.

Nemška delegacija se je ob 6. uri zve-
čer zbrala v svojem glavnem stanu v ho-
telu Ritz, kjer proučuje sklepe treh ko-
misij, ki jih je izročil Macdonald. Ni še
gotovo, ali bo mogla nemška delegacija
že tekom današnje noči obdelati ves ma-
terial. Mogoče je, da bo delegacija for-
mulirala svoje zahteve samo v osnovnih
potezah, detajle pa prepustila komisi-
jam.

Kakor se doznava, bodo Nemci ugo-
varjali predvsem sklepom 2. in 3. komi-
sije. Protipredlogi se tičejo stvarnih da-
jav, ki so še tako napredovale, da pre-
stavljajo skoraj trgovsko pogodbo. Tudi
določbe glede transfernega odbora naj
bi se deloma spremenile.

Borza

5. avgusta:

ZAGREB. Na efektnem tržišču je ten-
denca nespremenjena. Promet majhen. —
V devizah je tendenca dalje slabša. Tečaj
so se začeli na nižji bazi nego včeraj in
so proti koncu borze dalje popustili ra-
zen Italijo in Prago, ki sta sredi sestanka
lahko poskočili in končali na začetni vi-
šini tečajev. Blaga je bilo zadosti in je
Narodna banka morala dati edino ček
na Švico. Promet je bil večji nego vče-
raj. Največ se je trgovalo v devizah na
Dunaj, Italijo, Prago in Švico. Notirale
so devize: Amsterdam 3180 do 3210, Du-
naj 0.1154 do 0.1174, Bruselj 397.5 do
402.5, Budimpešta 0.109 do 0.111, Italija
izplačilo 359.5 do 362.5, London izpla-
čilo 366.5 do 369.5, New-York ček 81.75
do 82.75, Pariz 438.5 do 443.5, Praga
244.65 do 247.65, Švica 1543.5 do 1553.5,
ček 1542.5 do 1552.5; valute: dolar 80.75
do 81.15, 0.115 do 0.117, Kš 242 do 245,
francoski franki 430 do 435; efekti: banč-
ni papirji: Primorje 72 do 80, Trgo 33 do
34, Hrvatska 40 do 42, Eskomptna 123 do
126, Kreditna Zagreb 0 do 130, Hipo 62
do 63, Jugo 112 do 114, Ljubljanska kre-
ditna 220 do 0, Pruski 915 do 925,
Etno 122 do 124, Slavenska 108 do 110,
Srpska 140 do 142; industrijski papirji:
Eksplotacija 115 do 117, Duhovačka 730
do 740, Sečerana 985 do 995, Isis 80 do
82, Narodna šumska 0 do 81, Nihag 94 do
87.5, Gutmann 805 do 810, Slaveks 275
do 285, Slavonija 92 do 94, Strojne 150
do 0, Tribojke 490 do 0, Vevče 120 do
130; državni papirji: 7 odst. posojilo 65
do 66, 4 odst. agrarne 22 do 23, Vojna
škoda 116 do 118.

BEograd. Tečaj deviz padli. Poslo-
vanje na curiški bazi 6.47 in pol. Narodna
banka je morala intervenirati le v manj-
ših količinah v devizi na Italijo. Promet
je bil nekoliko večji kakor včeraj. Po
borzi je bila tendenca nestanovitna. No-
tirale so devize: Dunaj 0.1162 do 0.1165,

Budimpešta 0.1075 do 0.11, Bukarešta
36.25 do 36.75, Zeneva 1545 do 1547, Lon-
don 366.25 do 366.75, Milan 360.5 do 361,
New-York 82 do 82.2, Pariz 440 do 442,
Praga 244.5 do 244.75, Solun 140 do 142;
valute: mk 0 do 0.112, francoski franki
(srednji tečaj) 441; efekti: Narodna ban-
ka 5900, 7 odst. posojilo 67 do 67.5, 4 od-
stotne agrarne 24.5 do 25.5, Vojna ško-
da 132 do 132.25; termini: Praga za 30.
septembra 244 do 244.5, New-York za
15. t. m. 82, Milan za 5. septembra 360.

CURIH: Beograd 6.45, New-York 531.75
London 23.71, Pariz 28.47, Milan 23.32,
Praga 15.775, Budimpešta 0.0069, Buka-
rešta 2.35, Solija 3.95, Dunaj 0.007525.

TRST: Beograd 27.60 do 27.90, Dunaj
0.052 do 0.053, Praga 67.50 do 68, New-
York 22.75 do 22.85, dinar 27.65 do 28,
20 zlatih frankov 88 do 88.50, uradni tečaj
zlate lire 442.71.

DUNAJ: Devize: 858 do 862, Berlin
16.825 do 16.925, Budimpešta 90.75 do
92.75, Bukarešta 369 do 311, London
316.300 do 317.800, Milan 3114 do 3126,
New-York 70.035 do 71.185, Pariz 3817
do 3833, Praga 2107 do 2117, Solija 516
do 520, Varšava 13.550 do 13.650, Curih
13.555 do 13.605; valute: lire 3120 do
3140, dinarji 855 do 861; efekti (v tisočih
ak): Jugoslovanski papirji: Hipo 52,
Eskomptna 107, Jugo 90, Trbovlje 415,
Janjevec 890, Zenica 950, Gutmann 890,
Slavka 250, Slavonija 79, Sečerana 890;
ostali papirji: Donava-Sava-Jadrana 437,
Anglo 221, Bankverein 116.5, Landerbank
364, Alpine 375, Földi 605, Škoda 307.
FRAGA: Beograd 41.20, Dunaj 4.705,
Rim 148.75, New-York 33.925, Curih
638.50.

BERLIN: Beograd 5.115, Milan 18.40,
Praga 12.44, New-York 4.19.

LONDON: Beograd 370, Pariz 81.95,
Rim 101.58, Dunaj 316.000, Bukarešta
1000, Praga 150.

NEW-YORK: Beograd 121.50, Pariz 550,
Curih 1888, Rim 442, Dunaj 0.1412, Bu-
dimpešta 0.13, Praga 297.

Naši kraji in ljudje

Rudniška katastrofa v št. Janžu

Dosedaj potegnjenih iz rova 6 žrtev. Pogreb ponesrečenec.

Rudniška katastrofa v karmelskem premogovniku pri št. Janžu na Dolenjskem je nedvomno največja in obnem najstrašnejša, kar jih je bilo zadnja desetletja v Sloveniji. Poleg številnih smrtnih žrtev je tudi materialna škoda naravnost ogromna. Trenutno je sploh še ni mogoče preценiti, ker je pregled uničene materiala in večletnega dela še vedno nemogoč.

Reševalna dela, ki so jako nevarna, so se nadaljevala tudi v ponedeljek ponoči. Izvršili so se morala najprej razna zagraditvena dela, da je bilo reševanje sploh omogočeno in zaposlene osebe zavarovano proti novim nevarnostim, ki preteže vedno. Po težkih naporih so potegnili v ponedeljek ponoči izpod razvalin še tri ponesrečene kopače in sicer: Ferdinanda Lukeza iz Govedolca, ki zapuščala dva otroka, Martina Kosa iz Jesečnice pri št. Rupertu in Edvarda Ojstruba iz Budne vasi. Dohod od ostalih štirih pa je še vedno nemogoč in njih trula sploh še niso opazili. Iz polomljenega tramovaja in razvalin je videti le ena noga. Ker so potrebne še razne varnostne naprave, je včeraj reševalno delo popolnoma počivalo. Kdaj se posreči spraviti iz rova še ostale ponesrečence, je še popolnoma negotovo, upati pa je, da ta teden.

Delo v rudniku počiva, ker so rovi še vedno zaliti z vodo in je treba popraviti močno pokvarjene proge. Čist je le Franičev rov na Strabergu. Danes prične morda delo na dnevnem kopu.

Včeraj, ob 9. dopoldne se je vršil v Karmelju ob ogromni udeležbi prebivalstva in tovarišev ponesrečenec pogreb šestih mrtvih rudarjev na pokopališču v št. Janžu. V sprevedu je svirala rudniška godba, ponesrečenim žrtvam pa so zapeli v zadnje slovo pevci iz Mokronoga in št. Janža. Žalnega spreveda se je udeležil tudi rudarski nadsvetnik, inž. Pehani. Pred odprtimi grobovi so se odigrali pretresljivi prizori in je ljudstvo glasno ihtelo. Sploh je vsa okolica zavila v globoko žalost.

Rudarsko-policijska preiskava, ki jo vodi okrožni rudarski urad s pomočjo rudniškega strokovnjaka, univ. prof. dr. Kropača, se nadaljuje in bo izdano, čim se dožene vzrok nesreče in morebitna krivda, o njenih rezultatih uradno poročilo.

O našem narodnem gibanju

Ptuj, v avgustu.

Pred prevratom smo bili po bivšem Štajerskem Slovenci izolirani na vasi. Vsa mesta in tudi večina trgi so bili ponemčeni. Maribor, Ptuj, Celje, Brežice, Sl. Bistrica so bila središča nemške in nemške raznarodovalne politike med slovenskim okoliškim prebivalstvom. Vzroki stalnega propadanja Slovenstva pod avstrijskim režimom so vsakomur predobro znani, ne pa toliko vzroki neznatne narodne odporne sile kmečkega prebivalstva.

Mesta in trgi po bivšem Štajerskem pa s prevratom še niso čez noč postali slovenski. Mnogo se je sicer obrnilo na bolje, ali glavnega dela — narodne preobrazbe mest in trgov po Štajerskem še nismo izvršili. To je delo decenij in je treba smotrenega organiziranega doslednega dela na vsakem polju. Izvesti to nalogo je v prvi vrsti poklicano napredno Slovenstvo. Vsaka še tako groča slovenska klerikalna politika bo proti nemurstvu po naših mestih za vse veke absolutno sterilna.

S klerikalnimi načeli in programi je proti nemurstvu in nemstvu po naših mestih in trgih popolnoma izključena vsaka uspešna borba. Zmagali bomo le

z višjo kulturo in prosvetljenostjo na gospodarskem in vzgojnem polju. Za dokaz si oglejmo Koroško. Mesta in trgi po Koroškem so bili kakor na Štajerskem na osnovi napredne socialne in gospodarske nemške politike popolnoma ponemčurjeni. Nemški potovalni učitelj F. Maschke, rojen v Šleziji, je dejal: »Kakaj pa po Koroškem tako briljantno uspeva raznarodovanje. Isto delajmo na Štajerskem. Ubijmo vsak napredni slovenski pokret, za prvo tako podpirajmo slovenski klerikalizem, da preženemo vsak napredni slovenski nacionalizem, potem pa se vzmimo na vasi, posebno na napredkaželjne kmete. Uspeh nam je siguren. (l. 1912.)»

Taka smotrena nemška politika je vse Slovence po bivšem Štajerskem potisnila v defenzivo. Ne samo v okolici nemških mest in trgov, ampak celo daleč od njih smo se morali ljuto boriti za narodni obstanek. Klerikalna politika, ki je v svojem bistvu internacionalna, kateri je vzbujanje narodnosti le sredstvo za doseždo klerikalnih ciljev, se je izkazala kot jalova proti smoterni nemški napredni politiki med slovenskim kmečkim prebivalstvom ne samo na Koroškem, ampak tudi povsod po Štajerskem, zlasti v bližini mest in trgov. Vse to velja še danes. Proti nemurstvu in nemstvu po štajerskih mestih je slovenski klerikalizem absolutno brezmočen in brezuspešen. Trgovci in obrtniki, posebno pomočniki v obrti in trgovinah, razni delavci po tovarnah in v podjetjih v mestih so bili in bodo ostali vedno nedovzetni za klerikalno ideologijo; napram njim je klerikalna politika za vzbujanje narodne zavesti popolnoma sterilna. Izjeme so mogoče le proti dobremu plačilu, odnosno z zasiguranjem posebne izdatne gnot ne koristi. Merilo naše narodne politike po bivšem Štajerskem pa ne more biti drugo, nego zmožnost in sposobnost v doglednem času posloveniti nekdanje raznarodovalne nemške centre. Posloveniti je treba delavce, obrtnike in njih pomočnike, trgovce in hišne posestnike, skratka ustvarjati moramo slovensko meščanstvo. Slovenski klerikalizem, kakor ga posebno udeležujejo posvetni klerikalni agitatorji in propagandisti, tega cilja ne pozna in tudi ne priznava. Ta posvetni klerikalizem, ki ga proizvajajo neuhodniki, ko so šele po prevratu prišli v naše kraje, se popolnoma izrpača z uničevanjem slovenskega naprednega življa po mestih in trgih, v boju proti naprednjakom, proti Sokolstvu in naprednemu pokretu. V tem je popolnoma zapopadeno vse njih narodno delo, višjih, dalekosežnejših ciljev nimajo, in ne marajo zanje.

Naše mesto je bilo eno izmed najbolj zagrizenih nemških gnezd pred prevratom. Okoličani so bili od nekdanjega globoko verni in dobri katoličani. V narodnem oziru pa še danes narod v naši okolici, kakor v Slov. gorah in okoli Maribora ni popolnoma zanesljiv. Zgolj klerikalna politika po svojem bistvu narodu ne more dati narodne odporne sile ne na Koroškem, niti na Štajerskem. Naši posvetni klerikalni agitatorji se silno pehajo z osebno agitacijo za utrjevanje klerikalizma po naši okolici, glavna ost pa je seveda obrnjena proti naprednjakom v mestu, kajti v okolici jih skoro nič ni. Po njih mnenju je to višek narodnega dela in velikanski uspeh. Domačini v mestu smo se dosedaj malo zmenili za to početje teh »narodnih delavcev« v okolici, ker dobro vemo, da je to za poslovenjenje mesta prav malo pomembno.

Agitacija in propaganda za kranjski klerikalizem med našimi okoličani ni prav nobeno težko in zaslužno narodno delo, saj so okoličani vendar že od nekdanjega globoko verni in zvesti katoličani. Ako bi tudi nihče od posvetnih novonaseljenih propagatorjev ne agitiral za klerikalizem, naši okoličani bi bili istotako zvesti katoličani, verni in udani do brim duhovnikom. Za ta cilj zadošča popolnoma pametna dušno pastirstvo du-

hovnikov. Ali naši neštajerski klerikalni posvetni propagatorji, ki klerikalnega mišljenja naroda sploh ne morejo potencirati, navdušujejo narod v glavnem na boj zoper naprednjake in »liberalce« v mestu, zoper Sokolstvo itd. in so silno ponosni na te svoje velikanske uspehe za »narodov blago«. V svoji neštajerski zaslepljenosti si v resnici domišljajo, da bodo poslovenili mesto Ptuj, ako organizirajo okoličane za boj zoper slovenske naprednjake v mestu Ptuj. Slovenski napredni živeli v mestu je po njih govorjenju največji madež na narodnem telesu. Kakšen kulturni in naroden uspeh pa je vendar to, ako slovenski okoličani zamrzijo napredne Slovence v mestu, pred nemurji in Nemci pa ostajajo devotni in ponižni kakor za avstrijske čase? Z uničevanjem Sokolstva in propagando zoper naprednjake v Ptuj ne boste nikdar poslovenili tega nekdanjega tako strastno nemškega Ptuja. Nas domače neklerikalne Slovence globoko prezirajo, češ, da ne razumemo na Štajerskem in v naših mestih potrebne narodne politike in da nam je treba, da se iste učimo šele od vas. Klerikalna borba proti slovenskem naprednemu življu in Sokolstvu se pri nas uprizarja, je v velik »gaudium« t. j. kajnjajega nemurstva, ki kaj spretno izrablja sebi v prid vsak zgolj klerikalni uspeh.

Beg trapista Fridolina v svet

Pred sodiščem v Banjaluki v Bosni je bil te dni zanimiv obtožene: trapistovski redovnik Anton Ploh, ali pater Fridolin. Obtožen je bil poverbe 200.000 Din iz samostanske blagajne. Predzgodovina te zanimive defraudacije, o kateri smo že svoječasnno pisali, je sledeča: Pater Fridolin je živel celih 17 let v samostanu v Banjaluki bogaboječe življenja. Toda strogo samostansko življenje je stajalo na njegove »človeške pravice« preveliko zahteve. Nenadoma se je pojavila v njem neodoljiva želja po svobodi tako da se je po kratkem premisleku odločil, da pobegne iz samostana. A kako? Saj denarja ni imel! In kako naj torej živi v svetu? Zato je sklenil, da si vzame pri samostanski blagajni pristošno posojilo, da more za 17 spokornih let, vzivati vsaj nekaj dni. V tih, temni noči, ko so v samostanu že vsi spali spanje pravičnega, se je splazil pater Fridolin k samostanski blagajni in vzal denar v raznih valutah v skupni vrednosti 200.000 Din. Nato je rekel samostanskemu življenju »Zbogom!« in odšel v lep svet, iz katerega zapeljal in zmotnjal se je umaknil pred 17 leti. Posetil je Sarajevo, Beograd, Zagreb in Ljubljano in živel vse veselje in sladkosti življenja, ki so mu manjkale za samostanski zidovjem. A to je trajalo le kratek čas, kajti bil je kmalu aretiran.

Te dni se je moral pater Fridolin zagovarjati pred sodiščem. Toda, kako presenečenje za občinstvo. Mesto patra s spokorno redovno obleko in težkimi sandali na nogah, se je pojavil eleganten gospod s slimičevimi in črnimi rokavicami pred sodnikom. Na vsa vprašanja je odgovarjal tiho, priznal pa je vse. Rekel je, da ga je dolgo samostansko življenje popolnoma razočaralo in da je uvidel, da je človek, kakor vsi drugi. Hotel se je zato vrniti v veseli svet, od katerega se je ločil kot neizkušeni mladenič, ter živjeti. Ker pa je rabil za to denar, je vzel pri ugodni priliki opatu ključ blagajne in si oskrbel tako denarna sredstva. Ključ je zopet vestno oddal na staro mesto.

Vprašanja pri tranistovskem redu je izkazalo, da redovni bratje ne zahtevajo kazni za izubleno ovčico, ker se je pater Fridolin tekmo 17 let vedno sijajno obnašal. Branitelj obtoženca, dr. Vikič, je v živih barvah slikal

trpljenje, ki je je prenašal njegov klient za samostanskimi zidovi, tako da se sploh ni zavedal svojega zločina, da se je polastil tujega denarja. In res je sodišče to upoštevalo. Po kratkem posvetovanju je bil dobri Fridolin oproščen. Navzoče občinstvo je vzelo oprostilo razsodbo z zadovoljstvom na znanje, čeprav je bilo precej presenečeno.

Od trgovine do trgovine

Ljubljana, 5. avgusta.

V petek zvečer je prišla v mesto gostilno v Kolodvorski ulici, kjer so tudi prenočišča, družba dveh žensk in enega moškega. Bili so oprtani s potnimi košarami. Zadržali so se nekaj časa v gostilniški sobi, nato pa prosili za prenočišče, ki so ga tudi dobili. Delali niso nikakega slabogantisa. Ženski, ki sta govorili hrvatski sta bili opravljeni naravnost elegantno, mladi moški, ki jih je spremljal, pa je bil tudi obločen dostojno. Govorili je z ženskama v štajerskem slovenskem narečju.

V soboto zjutraj je trojica zapustila prenočišče in se podala v notranjost mesta. Odšli so vsi skupno, v posamezne trgovine nakupovat razno blago. Vendar pa se jim je zdelo vse in povsod, kamor so prišli, predrago. Skratka: ničesar niso kupili. Hodili so tako ves dopoldan na okrog. Potem so si po nekaterih izločbah ogledovali razno blago in razšli v trgovine, koder jim je to ali ono ugajalo. Hodili in ogledovali bi tako morda še nekaj dni, da ne bi trgovci s krznarsko robo na Kongresnem trgu, Eligij Eber, pri katerem so se tudi zglasili, slučajno po njihovem odhodu opazili, da mu manjkata dve dragoceni boi, vredni več tisoč dinarjev, akoj se mu je zdelo, da si jo je prilastil čedna trojica, koji ni bilo ničesar všeč, kar ji je pokazal. Odhitel je na policijo in zadelo prijavi.

Na zasledovanje tatov je odšlo več detektivov, kajti medtem so prišle na policijo od raznih trgovcev še druge prijave o podobnih tatvinah, ki so jih zagrešili neznanci. Zasledovanje pa ni imelo takoj uspeha in končno so se policijski agenti pozanimali za prenočišče že opisane tatinske trojice. Za istega so kmalu zvedeli, kakor so jih pričakali v Ravni-harjevi gostilni v Kolodvorski ulici, koder so se naselili. Popoldne so prišli vsi trije z ukradeni robo domov in odhiteli v svoje sobe. Takrat pa so jih detektivji zasledili in na mestu aretirali. Po preiskavi košar so našli tudi raznovrstno novo perilo, več kompletnih moških oblek itd. To dejstvo ustvarja možnost, da so vsi trije kradli po Ljubljani že več dni, sedaj pa so se in iskali prenočišča sedaj zopet drugod. So tudi v poseti raznih dragocenosti, ki sigurno izhajajo iz tatvin. Prva, ki je priznala svoje ime je Ivanka ali Hona Fekeš, bivša natakarija, sedaj že dolgo zasledovana žeparica, ki se je znala umakniti varnostnemu organu iz Hrvatske in najti sorodne duše v obeh neznanih, ki nočeta izdati imen. Po zunanji sličnosti bosta brkone brat in sestra, doma kje v mariborski okolici. Kaj verjetno je, da si je čedna trojica nabrala raznega blaga tudi po podeželskih trgovinah in ima kje v Ljubljani skrite večje zaloge.

Naknadno smo izvedeli o zadevi še sledeče: Majša dva, brat in sestra, se pišeta Rihard in Ivana Aleš. Moški je star 20 let, ženska 18 let, ter sta doma iz Jarene pri Mariboru. Trojica v družbi pa je 27 letna Katarina Fekeš iz Pušče pri Zagrebu. Ima menda že sedem let prestane kazni za seboj. Triperesna detelja je prišla po lastni izpovedi iz Celice. Navedeni so obiskali in okradli naslednje trgovine: Josipa Olipa na Starem trgu, kateremu so odnesli moško obleko, vredno 900 Din, nadalje v trgovini Dragotin Slavnik deško obleko, vredno 300 dinarjev, trgovino »Peko« na Aleksandrovi cesti, 300 Din vredne hlač-čevlje,

Sladko ime, sladka jed, Mirim čokolada

1837

Gladiška šola v Osijeku. Intendant Narodnega gledališča v Osijeku odpre letos gledališki tečaj za dramo in opero. Podučevali bodo najboljši umetniki. Gojencem ne bo treba plačati nobene šolnine.

Veno Pilon v Benetkah. Razen mednarodne slikarske razstave v Benetkah je sprejela na svojo letošnjo razstavo tudi »Opera Bevilacqua — La Massac 3 Pilonove grafične liste. Po pravilih te institucije od vsakega umetnika pod pogojem, da ni bil oficijelno povabljen na mednarodno razstavo, največ 3 dela, ki pa seveda podlegajo strogemu razsodišču. Razstava je v palači Pesaro in ostane odprta do 30. septembra.

Slovanski in skitski element v bolgarski poeziji. Pod vplivom ruskih skitologov, deloma na podlagi del pesnikov Aleksandra Bloka in Gumileva skuša v zadnjem zvezku bolgarske revije »Hyperion« Botjo Savov prikazati bolgarsko poezijo kot sintezo dveh elementov, slovanske in skitske. Slovansko karakterizira v bolgarski poeziji element jasnosti, češ, da je skitskega izvora vse, kar spominja na noč in grozo ter pošastnost.

Francexi in ml. Avtor literarnega dneva o jugoslovenski literaturi, ki je izšel v zadnji številki obširne francoske revije »Mercur de France« in ki je o njem »Jutro« že poročalo v sobotni številki, je znani francoski pisatelj, publicist in kri-

trpjen, ki je je prenašal njegov klient za samostanskimi zidovi, tako da se sploh ni zavedal svojega zločina, da se je polastil tujega denarja. In res je sodišče to upoštevalo. Po kratkem posvetovanju je bil dobri Fridolin oproščen. Navzoče občinstvo je vzelo oprostilo razsodbo z zadovoljstvom na znanje, čeprav je bilo precej presenečeno.

Dopisi

LOŠKI POTOK. Pisanje zadnje številke »Domoljuba« nas sili, da napišemo v našem listu par besed v odgovor. Dosedaj smo potrpelivo prenašali vse laži in natolcevanja tukajšnjih klerikalcev. Dogodki zadnjih dni pričajo jasno, da je g. kaplan izdal na svoje ovčice novo parolo, ki se glasi: »Obreknite svoje politične nasprotnike in sovražnike jih do groba«. Pri pridigah ob nedeljah se pri nas ne sliši nič drugega kot napadanje brezvercev. Kdo pa so brezverci? Po ideologiji g. kaplana vsi tisti, ki ne trobijo v klerikalni rog. Mi pa smo še vedno verni kristjani in če bi verjeli besedam g. kaplana, bi pa morda res kmalu postali brezverci. Toda preko vseh obrekovanj gremo mi mirno svojo pot naprej. Gospodu kaplanu in vsem pisarjem »Domoljuba« pa povemo odkrito, da so vsi njihovi napori, da nas pridobijo na svojo stran, brez vsakega upa zmage. Hočejo nas uničiti ali vsi njihovi napadi so zaman. Ostanemo »potoški« brezverci: zvesti kralju in bogu.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. V »Slovincu« z dne 1. avgusta se je lotil meni dobro znani dopisnik tudi moje osebe. Vprašam dopisnika, zakaj se niste upali napisati celega imena? Pišete, da sem mogoče pobiral podpise za Orjuno. Ne morem reči drugega kot le to, da ste navaden podlež, ker vedoma pišete neresnico. Dobro veste, da sem v juliju pobiral članarino za CMD. Ker ste pa bili tako prijazni ter ste mojemu tovarišu, ki je pred leti pobiral članarino tudi za neko obrambno društvo, pokazali vrata, mi še na misel ne pride, da bi pristopil Vaš prag. Vaš namen je le, ščuvati nevedno ljudstvo. Odkrito pa priznam, da je resnica, kar omenjate, da bi bil rad premeščen kam drugam in sicer iz najrazličnejših vzrokov, ki Vam vsi še niso znani. — D. Šterk, učitelj.

STARI TRG OB KOLPI. Naš zadnji dopis v »Jutru« je g. župnik tako razjari, da ga je v nedeljo dne 27. julija javno na prižnici prebral in celotno pridigo zaokrožil samo okrog tega dopisa. Ironija usode, vsako nedeljo gmi po vsej Sloveniji iz prižnic, smrtni greh je brati »Jutro« in »Domovino«, sedaj pa sam župnik v cerkvi bere »Jutro«. Sicer nam je g. župnik storil s tem samo uslugo, so vsaj ljudje, ki drugače »Jutro« ne berejo, slišali o našem dopisu in o gospodjih iz farovža. Dasiravno se gospodje perejo celo na prižnicah, vendar zamerje je in ostane črn. Celotno hud je bil g. župnik, da se je izjavil, da hoče prostovoljno stran, ako se farani izrečejo, da jim ni všeč. Da bi se le s svojim nadbudnim kaplanom enkrat odpravila v svet — morda v Beograd, saj tam bodo najnovejši režimljivi dobili še kak prostorček. — G. župnik je najbrže pozabil, da je pred leti s pomočjo tercijalk lovil po fari podpise, da lahko tukaj ostane. Dalje nam je v nedeljo g. župnik svetoval, da si naj pokličemo pravoslavne duhovnike, ako nam katoliški niso všeč. Naj nam g. župnik verjame, da bi bili ti tisočkrat boljši, vsaj hlapi Rima niso. Sicer imajo pa gospodje tigr zdaj čas, da pokažejo kaj in kako delajo za narod. Po svoji naravi bodo vse raztrgali, ne pa »zakrpalis« naše po njih tako razvito »raztrgano« gospodarstvo. G. župnik najbrže jezi to, da je cela dolina razen ene male občine v naprednih rokah. Naj si g. župnik zapomni, da so časti, ko so ljudje verjeli samo to, kar »gospod« iz prižnice poveje, tudi pri nas za vselej minuli.

Darujte za Slajpahov fond!

Kulturni pregled

Iz dunajskega glasbenega življenja

Dunaj, 3. avgusta.

Že smo v avgustu. Vročina pritiska, mnogo petičnih Dunajčanov se je preselilo v Ischi in na morsko obalo, kljub temu pa gre nekaterim dunajskim gledališčem prav dobro. Predvsem v Carltheatru, v katerem še nekaj tednov gostuje nametelj Schwarz s svojim ameriškim židovskim ansamblom. Ravnotako so »Kammerspiele« skoro dnevno razprodani in »Theater an der Wien«, kjer je na dnevnem redu Kalmannova »Grafica Marica«, privabi toliko občinstva, da je v zadnjih dneh dosleda blagajna parkrat visoko svoto približno 58 milijonov kron. V tej opereti gostuje ravno te dni dunajski operetni tenorist Hubert Marischka v Metropoli gledališču v Berlinu in dobiva za vsak večer 500 dolarjev nagrade.

V pretečenem tednu smo doživeli pet premijer, kar je za mesec julij izredno mnogo. Volksopera igra nepretrgoma. Češki umetniki so odšli ter so zapustili na Dunaju najlepše umetniške utise. Za njimi je prišel gostovat

madžarski Wagnerjanec Jožef Gabor, ki je nastopil v vlogi »Fannhäuserja«. 2. t. m. je gostoval tudi znameniti tenorist Isea Ilary iz Rima (Teatro Costanzi) v »Bohemi«, prihodnje dni pa nastopi še v »Rigoletto« in »Faustu«. Med tem je nastopila italijanska stagijska zasedba z maestro Pietrom Mascagnijem v »Aidi« na Hohewarte že petkrat in nočjo (3. avgusta) se vrši šesta predstava.

Neka dunajska koncertna agentura se pogaja s Paderewskim za en koncertni večer. Odkar je nehal biti predsednik poljske republike, še ni priredil koncerta v nobenem evropskem mestu. Ker pa zahteva na večer bajno svoto šest tisoč dolarjev, ki bi mu je pa agentura ne mogla izplačati, visi koncert v zraku.

H komcu naj še omenim, da je začetkom julija sprejela angažma na dunajskem Bürgertheatru, Hrvatica Marija Oblakova, ki je bila za časa svojega nastopanja v zagrebškem gledališču ljubinka zagrebškega občinstva, in je letos na svoji turneji po Skandinaviji dosegla lepe uspehe.

Gledališka šola v Osijeku. Intendant Narodnega gledališča v Osijeku odpre letos gledališki tečaj za dramo in opero. Podučevali bodo najboljši umetniki. Gojencem ne bo treba plačati nobene šolnine.

Veno Pilon v Benetkah. Razen mednarodne slikarske razstave v Benetkah je sprejela na svojo letošnjo razstavo tudi »Opera Bevilacqua — La Massac 3 Pilonove grafične liste. Po pravilih te institucije od vsakega umetnika pod pogojem, da ni bil oficijelno povabljen na mednarodno razstavo, največ 3 dela, ki pa seveda podlegajo strogemu razsodišču. Razstava je v palači Pesaro in ostane odprta do 30. septembra.

Slovanski in skitski element v bolgarski poeziji. Pod vplivom ruskih skitologov, deloma na podlagi del pesnikov Aleksandra Bloka in Gumileva skuša v zadnjem zvezku bolgarske revije »Hyperion« Botjo Savov prikazati bolgarsko poezijo kot sintezo dveh elementov, slovanske in skitske. Slovansko karakterizira v bolgarski poeziji element jasnosti, češ, da je skitskega izvora vse, kar spominja na noč in grozo ter pošastnost.

Francexi in ml. Avtor literarnega dneva o jugoslovenski literaturi, ki je izšel v zadnji številki obširne francoske revije »Mercur de France« in ki je o njem »Jutro« že poročalo v sobotni številki, je znani francoski pisatelj, publicist in kri-

trpjen, ki je je prenašal njegov klient za samostanskimi zidovi, tako da se sploh ni zavedal svojega zločina, da se je polastil tujega denarja. In res je sodišče to upoštevalo. Po kratkem posvetovanju je bil dobri Fridolin oproščen. Navzoče občinstvo je vzelo oprostilo razsodbo z zadovoljstvom na znanje, čeprav je bilo precej presenečeno.

Razstava češke moderne umetnosti. Narodna galerija priredi istočasno z letošnjim ljubljanskim vselejmo razstavo češke moderne umetnosti, ki naj služi kulturnemu spoznavanju bratskega naroda. V ta namen je pridobilo društvo upodabljalnih umetnikov »Mánes« v Pragi, da je sestavilo in odposlalo v Ljubljano veliko kolekcijo čeških slik, plastik, grafike in arhitektonskih načrtov prvih sodobnih umetnikov. Zastopanih je okoli 50 umetnikov s 225 deli. Razstava, ki se odpre najbrže 15. avgusta v popolnoma prenovljenem Jakopičevem paviljonu, bo v Jugoslaviji prva dostojna smotra češke umetnosti in ena največjih razstav v Ljubljani. Gotovo bo tvorila kot izreden kulturni dogodek veliko atrakcijo za posetnike Ljubljane.

Nenadna smrt francoskega kritika Léona Claretieja še vedno ni pojasnjena. Pokojnikova vdova vstraja na stališču, da njen mož na dan nesreče ni bil prav nič razburjen in da ga je najbrže kak nasprotnik sunil iz drvečega vlaka. Policija poizveduje dalje.

Pariski kulturni dnevniki »Comœdia« je dne 22. t. m. prinisela dr. Pavla Karlina članek o našem gledališču in o nekaterih

predstavah: Cezar in Kleopatra, Izgubljene duše, Kamela skozi uho šivanke in o slovenski noviteli »Dom«. Med koncerti omenja zlasti abonement-večere jugoslovenske komorne glasbe v Filharmoniji in koncert francoskih umetnikov na piano. Načrta tudi letošnji repertoar slovenske opere.

Zalna komemoracija za Ferrucijem Busonijem v Berlinu. V berlinski akademiji za lepe umetnosti se je vršila pred kratkim glasbena komemoracija za pokojnim pianistom, pedagogom in skladateljem Ferrucijem Busonijem. Madrigalni zbor je zapel Gullusovo skladbo »Ecco quomodo moritur justus« in neko moteto J. S. Bacha. Godalni kvartet, obstoječ iz štirih nemških profesorjev, je izvajal andante iz nekega Mozartovega kvarteta. Nato so govorili: v imenu akademije prof. Valdemar v. Baussens, v imenu berlinskega vseučilišča rektor Dessoir in v imenu mednarodnega združenja glasbenikov profesor Adolf Weissmann.

Smrt nemškega slikarja. Te dni je umrl berlinski slikar Max Rappaport, znan najbolj po svojem portretu igralke Smolove iz leta 1910. V ostalem je ustvaril mnogo dobrih pokrajinskih platen iz južne Italije. Pokojnik je bil star komaj 40 let ter je kratko pred smrtjo nameraval prirediti veliko razstavo svojih del v Berlinu. Solal se je pri Spiru in Matisu.

Domače vesti

JUBILEJ

Včerajšnji „Slovenec“ in „Narodni dnevnik“ poročata, da obhajal ljubljanski bivši župan in sedanji vladni komisar štiridesetletnico svojega rojstva. Kolikor mi je znano, je izven Tirolske prvič, da se takšen jubilej še posebej in celo javno slavi.

Zato se čestitkam lepo cifrasto pridružuje želeč vse najboljše in prosi za nadaljnjo sodelovanje gdnarj.

M. A. C.

* Iz državne službe. Pri direkciji pošte in brzojav v Ljubljani je imenovan za pisarja ter uvrščen v 8. skupino I. kategorije Anton Šubac, doslej v ministrstvu pošte in brzojav.

* Češko odlikovanje Slovenca. V nedeljo je izročil čsl. poslanik in polnomočni minister Šeba red belega leva 5. reda kopaljskemu zdravniku in starosti Sokola na Bledu g. dr. Zvonimiru Janežiču. Slavnostni izročitvi, ki se je vršila v stanovanju poslanika Šebe na Bledu, so prisostvovali poleg župana Tomca in drugih domačih funkcionarjev tudi rumunski poslanik Emandi, poslanci čsl. narodne skupščine dr. Matoušek in doktor Meissner ter mnogostevni drugi gosti.

* Smrtna kosa. Včeraj je umrl v Ljutomeru po kratki bolezni g. Ludovik Ebnik, posestnik in ljubomski podžupan. Z njim je legel v grob izredno zaslužnega borca za slovenski značaj tega prijaznega trga. Pokojnik je bil tudi odličen delavec na narodno-gospodarskem polju in več let zaslužni načelnik ravnateljstva hranilnice v Ljutomeru. Bodi mu lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Finančna delegacija objavlja, da izide „Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za II. četrtletje 1924.“ v eni prihodnjih števil „Uradnega lista“.

* Upokoje je dosegljivi pomočnik ministra notranjih del Ranko Trifunović. Iz vojne akademije. Konkurs za sprejem gojencev v nižjo šolo vojne akademije je podaljšan do včetrvi 27. avgusta tekočega leta.

* Odlikovanja borcev proti komitašem. Ministrstvo za notranje zadeve pripravlja večji ukaz o odlikovanju orožnikov in civilistov, ki so se udeležili raznih bojev s komitaši v Južni Srbiji. Istočasno bo ministrstvo podelilo tudi denarne nagrade vsem onim, ki so se posebno odlikovali v teh bojih.

* Naša finančna flotilja na Jadranu. V Bakru se je na svečan način vršil te dni krst novih motornih ladij, ki bodo vršile finančno kontrolo na Jadranskem morju. Pristanišče je bilo okraшено z zastavami in zelenjem. Velika množica ljudi ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti so prisostvovali slavnostnemu aktu. Na obali je bilo privezanih šest belih motornih ladij in dva parobroda, ki predstavljajo početek naše finančne flotilje. Ladije so pri krstu dobile imena „Neznani junak“, „Marko Kraljevič“, „Vuk Mandušić“, „Milob Obilič“, „Ivo Sanjanić“ in „Jug Bogdanov“; parobroda pa se imenujeta „Kosovo“ in „Kumanovo“. Po dovršeni slavnosti so oficijelni zastopniki in gostje na pravili na ladjah izlet po Kvarneru. Vseh šest motornih ladij je popolnoma modernega tipa, oboroženih z mitraljezi. Izdelane so bile v Nemčiji.

* Higijenska razstava v Ljubljani. Inspektor ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani priredi na letošnjem velesojmu v Ljubljani z dovoljenjem ravnateljstva in upravnega sveta Ljubljanskega velesojma higijensko razstavo, ki se nameni v dva razstavna paviljona. Paviljona sta dva slojživlj Dockerjevi baraki, namenjeni za higijensko službo, epidemske bolnice in podobno. Vsak paviljon pokriva ploskev 75 kvadratnih metrov ter se postavi na zloži v dveh dneh. Razstave se udeležijo različni zdravstveni zavodi in institucije na ozemlju Slovenije kakor higijenski zavod v Ljubljani, brezplačni zdravniški ambulatorij v Mariboru, zavod za socialno higijensko zaščito dece v Ljubljani, bakteriološka stanica v Ljubljani, zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšici, protituberkulozna liga v Mariboru, bolnica za ženske v Ljubljani, kirurški oddelček splošne bolnice v Mariboru, rentgenološki zavod v Ljubljani, mesto Ljubljana, okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, zdravilišče v Rogški Slatini in drugo za gojitev trestnosti v Ljubljani. Razstavni predmeti bodo zelo zanimivi in poučni kakor za lajka tako tudi za strokovnjaka, ker je obdelanega mnogo do sedaj še neobjavljenega materiala. Deloval bo na razstavi tudi rentgen-aparat. Razstavni paviljon N bo prirejen za zdravstvena predavanja s spremljevanjem kinematografskih slik in se bodo kazali najnovejši zdravstveni filmi. Razstava bo odprta do 15. septembra, tako da jo bo moglo obiskati tudi občinstvo, ki bi bilo za držano obiskati velesojem, predvsem na že dijaštvo.

* Prihodnji sestanek ljubljanske sekcije Jugosl. Veterinarskega Udruga dne 7. t. m. odpade, ter se vrši ob priliki velesojma.

* Invalidi oproščeni državnih davkov. Z ozirom na tozadevno vest, ki smo jo objavili v včerajšnji številki „Jutra“, nas delegat ministra financ obvešča, da v notici citirani odlok generalne direkcije neposrednih davkov z dne 7. maja 1924, št. 12.339 delegaciji ni bil intimiran. Sicer pa da je že iz teksta, ki ga je nubiliral

osrednji odbor udruženja, razvidno, da se odnaša odlok na „zakon o neposrednem porezu“, ki velja samo v bivši kraljevini Srbiji in ki v čl. 74. točki c, oprošča polne invalide tako zvane glavarine (6 dinarjev od glave). Pri nas se torej na osnovi tega odloka ne bodo dovoljevale nikake oprostite od osebnih davkov.

* Abiturijenti gimnazije v Kranju 1914! Prejeli smo: Sporazumno z več sošolci smo določili, da praznujemo desetletnico mature dne 9. in 10. avgusta v Kranju. V soboto, dne 9. avgusta ob pol 9. uri zvečer sestanek v gostilni g. Petra Mayrja, v nedeljo 10. avgusta izlet po dogovoru. Na sestanek vabimo tudi ostale dijakke istega zavoda, ki so bili 1. 1914. obdobje in preganjani zaradi svojega Srhom prijaznega mišljenja. Prijave pošljite zanesljivo in takoj na naslov: Stanko Završnik, učitelj v Kranju in navedite, ako želite, priložnice.

* Podotičirji kot civilni uradniki. Ministrstvo vojske in mornarice je izdalo naredbu, da morajo podotičirji, ki imajo potrebne pogoje, da po čl. 73. zakona o ustroju vojske in mornarice postanejo civilni uradniki, sprostiti prej eno leto v pripravljalni službi za gotovo stroko. Izvzeti so pri tem le oni podotičirji, ki so pred 8. septembrom 1923. po čl. 24. starega zakona že odslužili 6 mesecev v pripravljalni službi, a niso bili sprejeti v civilno službo, ker ni bilo izpraznjenega službenega mesta.

* Vozne olajšave za slovenske splavarje. Prometno ministrstvo je dovolilo, kakor javljajo iz Beograda, polovično vozino za III. razred potniških in mešanih vlakov vsem slovenskim splavarjem, ki se vračajo z vlakom domov v Slovenijo. Ta olajšava velja za postaje južno od Siska.

* Nova telefonska proga. S 1. avgustom je bil odprt telefonski promet med Radgono v Avstriji z ene ter Mariborom, Pragerskim, Slovensko Bistrico, Gornjo Radgono, Slatino Radenci, Ljutomerom in Mursko Soboto z druge strani.

* Spominski dan na Palah. Na Palah pri Sarajevu se je prošlo nedeljo vršil spominski dan za žrtev avstrijske soldateske — 82 Srbov, ki so bili tamkaj poklani. Njihove kosti se nahajajo v skupni kostnici. Poleg kostnice se bo v kratkem postavil spomenik nesrečnim žrtvam.

* Železniška nesreča v Moškanjcih. — Včeraj popoldne se je vlak, ki vozi iz Kotorbe v Maribor, pri odhodu iz postaje Moškanjci pri Ptujju nenadoma ustavil. Začuden potniki so hitro pogledali skozi okno in videli pod vagonom razsajeno truplo nekakega možkega. Dotičnik je očitno hotel skočiti v že odhajajoči vlak, a je pri skoku tako nerodno zgrabil za ograjo pri stopnicah, da je padel pod vagon in ga je kolo prerežalo čez trebuh. Nesrečni je bil na mestu mrtev. Ko so ga potegnili izpod vagona, je vlak nadaljeval svojo pot. Kdo je ponesrečenec, nam še ni znano.

* Kdo je morilec Jere Severjeve. Črnomaljsko okolico še vedno razburja strahoviti zločin, ki ga je zagrešil v noči na 20. julija berač Franc Poje iz Starega kota, občina Trava v kočevskem okraju, nad 60 letno vdovo Nežo Turk v Jelševniku. Kakor smo že poročali, jo je imenovan na zverinski način umoril in se postal raznih vrednosti. Ker pa se njegov opis popolnoma strinja z opisom skrivnostnega berača, ki je umoril tudi posestnika Jere Severjevo s Posavja, je verjetno, da je storilec v obeh slučajih isti. Nevarni individvi pa se zna varnostnim oblastem skrivati in ga doslej še niso mogli izslediti. Zadržuje se brčkone v hostah kočevskih gozdov.

* Aretacija madžarskih agentov v Subotici. V Subotici je izvršila policija hitno preiskavo pri nekaterih uglednejših predstavnikih Neodvisne delavske stranke. Zaplenila je razne komunistične letake in brošure. Aretirana sta bila dva madžarska državljana, ki sta nedavno prišla iz Budimpešte ter oznanjala po Vojvodini „Leninovo vero“.

* Namesto v domovino — v smrt. Jugoslovanski državljani Ivan Biljak, ki je bil nekaj let zaposlen v rudnikih pri Pittsburgu v severni Ameriki, si je s težkim delom prihranil približno 4000 dolarjev. S prihrankom se je hotel vrniti v Jugoslavijo. Dvigal je denar iz banke, ga privezal okrog sebe na golo, da bi mu bolj varno. Dne 3. julija se je postavil od prijateljev: zvečer pa je ponesrečil: padel je v reko Hudson in utonil. Ko so ga naslednji dan potegnili iz vode, je imel okrog života še privezan denar. Namesto v domovino med svoje, je šel v smrt v tujini.

* Nezgoda sarajevskih loveev. Kakor javljajo sarajevski listi, sta se tovarnar Stockhammer in bančni uradnik Dolenc podala te dni z avtomobilom na lov v planini Romaniji. Pozno v noči sta prispela s planine do gostilne Emina Obadjaša, kjer sta nameravala ostati do zore. Ker je posoda za bencin puščala, so prelili bencin v rezervoar avtomobila. Po nesreči pa je goreča sveča padla v odprti rezervoar, ki je eksplodiral. Velik plamen je objel avtomobil in gostilno, ki je pogorela do tal. Le s težavo so rešili Obadjašev rodbino in potnike. Škoda znaša nad pol milijona dinarjev.

* Strela je ubila v Stopičah pri Novem mestu posestnika sina Martina Kastelica. Ob hudi nevihti je stal prošlo soboto pod neko smreko, v katero je udarila strela in ubila nesrečnega fanta. — Ob silnem viharju je preteklo soboto tudi

„Stenicol“
Najboljše sredstvo proti stenicam
Glavna zaloga: Drogerija A. KANC.
Ljubljana, Zidovska ulica 1. 1085a

Kazino na Bledu
Cercle des Étrangers
zopet odprt.

v občini St. Rupert na Dolenjskem zahtevala strela človeško žrtev. Med nevihto je strela udarila v hišo Gregorja Brinčiča, posestnika v Hrastovici. Hiša se sicer ni užgala, ubila pa je strela gospodinjico, ki je ostala na mestu mrtva.

* Zaplenjeni vozički. Zandamerijska stanica v Celju je zaplenila več ročnih vozičkov, ki jih je po deželi pokradel Jožef Slamenšek. Lastniki so doslej še neznan. Oni, ki menijo, da bi se nabajal njihov odpeljani voziček med temi, naj se obrnejo po informacije na omenjeno Zandamerijsko postajo.

* Pobegi. Od svojega delodajalca trgovca Ivana Severja je pobegnil ter odnesel nekaj gospodarjevega denarja učenec Stanko Dolžan. — Od svojih staršev, stanujočih v Rečni ulici št. 3 v Ljubljani, se je odpravil 15 letni Viktor Picelj. Imenovan je dobro razvit in je oblečen v zelen suknjič, črne hlače in nosi na glavi športno čepico. — Nadalje je ušel od svojega strica Antona Bobika v Pele- nah 10 letni Friderik Bobik. Oblečen je v elegantno obleko.

* Požar v Skopju. V ponedeljek je izbruhnil v kinematografu v Skopju velik požar, ki se je širil z veliko hitrostjo. Obstojala je že resna nevarnost, da bo objel tudi vse okoljske hiše. Energični gasilni akciji policije, vojaštva in gasilcev pa se je posrečilo, da so požar lokalizirali. Vendar pa je škoda ogromna in znaša okoli 5 milijonov dinarjev.

Iz Ljubliane

u— Zatvoritev poti v Lattermanovem drevoredu. Dne 9. avgusta t. l. se začasno zapre pot, ki vodi od bivšega otroškega igrišča mimo velesojmskih paviljonov proti pivovarni „Union“. Občinstvo se opozarja, da je javni prehod od 9. do 29. avgusta skozi navedeni del drevoreda nedopusten, ker pripada drevored tačas k ljubljanskemu velesojmu.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Prošli teden je bilo rojenih v Ljubljani 31 otrok (20 možkega in 11 ženskega spola), umrlo pa je 10 moških in 11 žensk, skupaj torej 21 oseb, in sicer: 4 osebe za jetiko, 3 za rakom, 1 za pljučnico, 1 za škrlatno, 1 za trebušnim legarjem, 1 za možgansko kapjo, 9 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Na nalezljivih boleznih so obolile 4 osebe: 2 na duševnem kašlju, 1 na davici, 1 pa na griži.

u— Mestna zastavljelnica naznanja, da se vrši tomesčna dražba v decembru 1923. zastavljenih predmetov v torek 12. avgusta ob 3. uri popoldne.

u— Nesreča na Jurčičevem trgu. Včeraj popoldne je obračal na Jurčičevem trgu hlapec tesarja M. iz Trnovca dvosprežen voz. Čeprav je trg dovolj širok, je ravnal pri tem tako nerodno, da bi se skoraj zadel v Podkrajškovo trgovino. Šele na opozorilo gospodarice se je pravočasno ognil, takoj nato pa je zavozil z zadnjim koncem voza proti nasproti se nahajajočemu izloženemu oknu Krapečeve trgovine z urami in zlatino. G. Krapeč, ki je opazil nevarnost, je skočil na cesto, misleč, da se bo dalo voz odvrniti. Ta hip pa ga je voz že pritisnil ob izložbeno šipo, vredno 5000 Din, ki se je udrla in ga obrezala po desni strani ledja tako močno, da se je moral podvrči takojšnji operaciji, ker so bile prerezane tudi žile.

u— Dijaške gospodinjice imajo v četrtek dne 7. avgusta ob 4. uri popoldne pri „Novem svetu“ sestanek.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 1 tatvina, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 9 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopok preko- račenja policijske ure, 1 telesna poškodba, 5 prestopkov pasjega kontumaca, 1 poškodba tuje lastnine, 1 ekscis, 1 prestopok v zglasevalnih predpisih in 1 prestopok obrtnega reda.

u— Raznečevalci 100-lirskih bankovcev v Ljubljani. V bivšo Anžokovo goštinjo, sedaj „pri Dalmatincu“ na Vodni- kovi cesti v Šiški, sta prišla v nedeljo okrog 6. popoldne dva 25 do 30 let stara možka, eden majhen in gladko obrt, drugi pa nekoliko večji s črnimi brki. Na ročila sta pol litra vina. Govorila sta slovensko, primorsko narečje. Ko sta vino popila, sta ponudila gostilničarju Ivanu Lesanu 100-lirski bankovec, s kojim sta hotela poravnati račun. Gostilničar si je bankovec ogledal in kmalu uvidel, da ima v rokah falzifikat. Hotel je poklicati stražnika, nakar je eden izmed goštinjov zahteval denar nazaj, drugi pa je poravnal zapitek z dinarji. Takoj nato pa sta se oba brzo odstranila. Gostilničar je opazil pri plačevanju, da imata lopova v listnici veliko ponarejenih bankovcev.

u— Na veselo ženitovanjsko potovanje v dvosprežnem vozu ni hotela v mo- ški na torek neka razigrana družba pustiti svate, ki so se ustavili v gostilni in kavarni „Zgornje“ v Rožni dolini. Ker niso dobili plačane „strange“, so hoteli „spoto- vanje“ preprečiti, pri čemer je prišlo do raznih komičnih scen in je bila naposled ozmerjana celo nevesta. Šele obso- stranski klici po stražniku so vplivali na družbo v toliko pomirjevalno, da sta mo-

Telefon 730 Kino Ljubljanski dvor Telefon 730

6., 7., 8. in 9. avgusta nastopi nadvse priljubljena

HENNY PORTEN

v vlogi nadvojvodkinje Elizabete Terezije v razkošni drami STARI ZAKON v 7 velikih dejanjih v glavnih vlogah Henny Porten, Margareta Schlegel, Abraham Morevski, Ernst Deutsch, Jakob Tiedtke. Predstave ob 1/2, 1/8, in 9.

gla novoporočena iz težke gostilniške atmosfere v hladni jutranji zrak, drugo sta pa storila čila konjiča, ki sta menila, da naredita najbolje, ako krepko poteg- neta Njuna „energijska“ je situacija res kmalu rešila tako, da se je „stranga“ sama od sebe razmaknila in sicer prav hitro, kajti nekdo ni hotel pod kopita konji.

u— Dežnik, ki ga je v ponedeljek do- poldne na pošti pomotoma vzel, naj po- štenjak vrne v upravi „Jutra“.

u— Našlo se je par nogavice. Kdor jih je izgubil, naj se oglasi na Mestnem tr- gu 2, pritišče, desno.

Iz Maribora

a— Mariborski občinski svet ima na- daljevanje svoje ročne seje šele prihodnji ponedeljek.

a— Izlet Mariborčanov v Jarenino je radi zadnjega deževja preložen na to ne- deljo, ko priredi tamošnji Sokol svojo igro z veselico. Odhod istotako ob 13. z vlakom do Pesnice, odtam peš v Jarenino.

Iz Primorja

* Letošnji izlet tržaških slovenskih pla- nincev na Nanos se je vršil prošlo nede- ljo in je prekrasno uspel. Udeležilo se ga je okoli 150 ljudi, ki so preživeli iz- letni dan v najboljšem razpoloženju. Ste- vilna nenaročna orožniška asistenca, ki jih je spremljala, je naposled morala od- iti z dolгим nosom, ker se je prepričala, da je bil izlet v vsakem oziru dostoj- no prireditel navdušenih prijateljev plan- ske narave, ki nima s politiko nobene zveze.

* Vest iz Idrije. Idrija je imela v zad- njem času zopet troje lepih prireditel. Zadnje soboto meseca julija se je vršil koncert tenorista Šimenca, katerega je spremljal na klavirju kapelnik g. Nečat.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Hranilnica v Ljutomeru sporoča, da je po kratki bolezni preminul njea zaslužni načelnik ravnatelj- stva, gospod

Ludovik Babnik

posestnik, podžupan itd.

Neumornemu delavcu na narodno-gospodarskem polju trajen spomin.
Ljutomer, dne 5. avgusta 1924.

Po kratki bolezni je preminul danes podžupan tržke občine Ljutomer, gospod

Ludovik Babnik

Velezaslužnemu boritelju za slovenstvo Ljutomera ohranimo časten spomin.

Ljutomer, dne 5. avgusta 1924.

Zupanstvo trga Ljutomer

Veliki in znameniti „Jutrov“ roman

LUCIFER

ki je vzbujal splošno senzacijo in ga je vsak dan čitalo z velikansko nestrpnostjo okoli sto- tisoč bralcev

je pravkar izšel v posebni knjigi in lepi opremi.

Broš. velja Din 45, po pošti 2 Din več.

Naroča se v upravi „Jutra“ ali pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Iz življenja in sveta

Konec izleta v jarku

Kakšne grešne misli se polotijo ljudi v sedanji poletni vročini! Nekateri ignorirajo vodo in kopanje, mreže za ležanje in sprehode po hladnih gozdovih ter si hočejo krajšati čas z najneumnejšimi sredstvi. So taki, ki nahajajo svoj največji užitek kadar čepa na drvečnem vrtiljaku, so pa tudi taki, ki jim je vrtiljak premalo in hočejo na rističen aeroplan. Med te in one pa bi lahko vrtiljali neko srednjo vrsto ljudi, katerim je vrtiljak premalo, zrakoplov pa preveč ter radi tega sežejo po tem ali onem motornem vozilu.

Sofija Peričeva, učenka trgovske šole v Beogradu je že dolgo hrepenela po avtomobilu ali vsaj po motociklu, katerega bi vodila sama. Seznanila se je z nekim Slavkom Jovanovićem, katerega je venomer nagovarjala, naj ji kupi avtomobil. Slavko je seveda debelo gledal ter se vprašal, če je v njeni glavi vse tako kakor pri drugih ljudeh. Mladi moški je bil namreč v toliko revež, da ni imel denarja, s katerim bi lahko kupil svoji prijateljici zahtevani avtomobil.

Naposled pa je vendar le našel izhod. Izšel je prijatelj, ki je imel motocikel s košem. To je bilo kakor nalašč za dve osebi. Ko je povedal Sofiji, da bo lahko zadostila svojim željam in svojem hrepenenju, mu je ljubica planila okrog vratu ter ga hotela od ljubezni zadaviti. S silo se je uvrnil Slavko in sladke smrti ter se iztrgal iz njenih objemov. Sofija pa je v zameno zahtevala, da ji mora preskrbeti motocikel čimprej.

Napočil je prazničen nedeljski dan. G. Slavko je dobil motocikel na posodo, pa kajti nanj in z njim pred hišo, kjer je stanovala predraga mu Sofija. Kakor se spodobi kavalirju, je prosil starše za dovoljenje, da sme njihova hčerka z njim na majhen izlet. Oče in mati sta v to privolila, in mlada zaljubljenca sta se odpravila na pot.

Sprva je sedel na motocikel Slavko, ki je prav dobro vodil pošastnega zmaja, na katerem je jahal. V košari poleg njega pa je odskakovala Sofija, ki si nikakor ni dala miru in potrpljenja ko je videla, da gre vožnja tako lepo naprej. Mladi parček se je kmalu ustavil ter se okrepčal v neki obcestni gostilni. Nato hajdi nazaj na motor. Ampak ne tako kakor prej, temveč nasprotno. Slavko kot sluga ponizhen je sedel v koš. Sofija pa se je razkorajčila na motociklu in odprla potrebne ventile, ki so dali stroju korajžo, da je planil dalje kakor navit avtomat.

Sofiji se je nepopisno dopadlo, da motorno koleso vodi usodo dveh življenj, ki sta tako srčno združeni v ljubezni. Nekaj časa je šlo dobro. Sofija je še nalašč parkiral usmerila motocikel po sredini nasute ceste, koder je koš s Slavkom tako odskakoval, da je bil mladi mož v resnih skrbih, kaj bo na koncu če pojde tako daleč naprej. Izgleda pa, da se je Sofija lotila v tem položaju neka čudna pikanost ali vsaj omočica, kajti kmalu je šel motocikel zdaj na desno, zdaj na levo, nikakor pa ne tako kakor bi bilo treba, da ne bo nesreče. Prišlo pa je celo do hujšega. Sofija je nenadoma zgubila potrebno prisotnost duha in pustila, da teče motor po lastni prevdarnosti. Toda motocikel nima ne pameti, ne oči in ni prvi kar slepo tiavečkan. Tako je ročaj nenkrat ostal brez gospodarja in motocikel se je obrnil svojevoljno na desno. Slavko je opazil pretečo opasnost ter je hotel odvrniti nesrečo ter obrnil v nasprotno smer. Motocikel je skočil krepko, naprej, se zaletel v kanton ob cesti ter se otresel neveličnih vozačev, ki sta nepričakovano urno priletela v jarek. Vsed zaleta se je stroj pokvaril in nehaj delovati. Sofija in Slavko pa sta obležala v nezavesti in ko sta zopet prišla k sebi, sta videla zbrano goro ljudi, ki so ju polivali z vodo ter jima močili senca s kisom. Nato so ju naložili na voz ter odpeljali v Beograd.

K sreči njune rane niso smrtno nevarne, dočim je motocikel dodobra pokvar-

jen in ga bo treba popraviti z velikimi stroški. Gospodična Sofija si bo pa bržčas zapomnila, kdaj je vozila tako, da je privozila v jarek.

Pri bivši cesarici Ziti

Rimski list «Idea Nazionale» je poslal v Lequeitio na Španskem svojega posebnega poročevalca, da se na lastne oči prepriča, v kakšnih razmerah živi Zita Parmska, zadnja avstrijska cesarica. Korrespondent, ki je bival deli časa v kraju prognanstva bivše cesarske obitelji, popisuje svoje vtise v imenovanem listu tako-le:

S politiko se Zita okolica momentano očividno ne bavi. V Lequeitio se razpravlja o restavraciji Habsburžanov mnogo manj kot n. pr. v Budimpešti. Bivša cesarska družina živi mirno življenje in bivša cesarica se posveča samo vzgoji svojih otrok.

Okolica Zite Parmske ni posebno številna. Od sorodnikov se nahaja stalno pri bivši cesarici samo njen brat, princ Sikst Parmski. To je ista oseba, ki je igrala na avstrijskem dvoru zadnje čase svetovne vojne precej znatno vlogo, oseba, ki je nasvetovala cesarju Karlu, naj sklene separaten mir s Francijo. Sikstu pripisujejo tudi poznejše restavracijske poskuse habsburške rodbine. Karlov izlet na Madžarsko je baje njegovo delo.

Sikst je še vedno tista gonilna sila, ki brez prestanka dela na to, da bi Horthyja in Bethlena pri svoji sestri čim bolj očrnila. V nasprotju z njim pa priporočajo vsi iskreni pristaši habsburške misli trezno čakanje, povdarjajoč, da je treba počakati za restavracijo Habsburžanov ugodnega trenutka, ki ga bo prinesel čas s seboj.

Zita, piše poročevalec, je izredno energična ženska. Njen značaj je pravo nasprotje omahljivosti njenej pokojnega moža. Kaj premore njene sile, se je pokazalo že večkrat v hudih trenutkih, ki so jih preživeli Habsburžani pred odhodom z Dunaja. L. 1918., ko je ministrski predsednik Lammasch predložil Karlu listino, s katero bi imel cesar resignirati na prestol, je Zita trdno vztrajala na tem, da mož knežjevo pokolenje ne sme podpisati takega dokumenta. Bila je pripravljena rajši umreti, prepričana, da s tem še ne bo konec njenega rodu, kajti imela je vero, da oстане prvorojenec Oton gotovo pri življenju. Zita je tudi sedaj prepričana, da je čas njen najboljši zaveznik. Kar se pa tiče položaja na Madžarskem, je po sodbi korespondenta situacija sedaj taka:

Legitimisti so razcepjeni na tri struje. Najmočnejša frakcija agitira za Otona, sina Karla IV. in Zite Parmske; druga struja je bolj naklonjena nadvojvodi Jožefu, znanemu vojskovodji ob Plavi, drugače znanemu tudi pod imenom «Egaltés». Ta priimek je dobil radi svojih splošno znanih demokratskih tendenc. Tretja struja deluje v prid nadvojvode Alberta, slavohvalnega sina nadvojvodinje Izabele. V splošnem pa se lahko reče, da so vsi Madžari za monarhijo, ker so prepričani, da njihova država lahko napreduje samo kot kraljevina. Kronski pretendenti so baje dali Ziti zagotovilo, da priznava Karla IV. za pravomnočnega dediča ogrske kronske in da so v pričo tega dejstva pripravili umakniti svoje kandidature. V Lequeitio torej prevladuje popolno prepričanje, da bo Oton Habsburški nekoč madžarski kralj. Deček dorasča in se razvija pod budnim očesom in vsestranskim nadzorstvom matere, vzgaja ga pa msgr. Logge, ki mu seveda vsak dan nanovo vlije v glavo zagotovilo, da bo ob svojem času kronan za madžarskega kralja. Chi vivrà, vedrà!

× Kanadsko krzno. V Saskatchewanu in skoraj po vsej Kanadi je mnogo farmerjev, ki rede divjačino samo zaradi krzna. Živali oskrbujejo z isto nego in pozornostjo, kot drugod domačo živino, včasih še bolj. Nič čudnega ni, če nalezijo pri takem farmerju na skupino po več sto kletk z lisicami. Število lisic, ki

jih goje na ta način, je vsako leto večje, in krzno teh živali, ki prihaja na trg, je vredno več sto tisoč dolarjev. Ujamejo pa tudi dosti živali na zanke ali pa jih ustrelce, zlasti v zapuščenih planjavah severne in zapadne Kanade. Lani je bilo spravljivih na trg v Saskatchewanu krznar divjačin, vzgojenih doma in divjih, 1.462.288 komadov v vrednosti 2.242.835 dolarjev. Od tega zneska odpade polovica na bizam. Za njim pride kojo (neke vrste divji pes v priroji), od katerega so spravili za 124.900 dolarjev krzna na trg. Na tretjem mestu je bobar z 99.264 dolarji.

× Lakota vsled povodnji v Indiji. Katastrofalna povodnja v južni Indiji še vedno ni pojenjala. Voda je uničila vso žetev, vsled česar so zmanjkala živila, tako da prebivalstvo trpi silno lakoto. K temu pride še to, da je nastopila posebej nevarna poplava zopet velika suša, posebno v severnih delih madžarske pokrajine. Povodenj je strašno pustošila. Uničila je ceste in poti in celo železnice, na katerih je v prizadetih pokrajinah ustavljen ves promet. Strašne vesti prihajajo iz Košina, Malabarja in Kalkute, kjer umirajo ljudje lakote. Pri Canverju je voda odnesla 146 milj (235 kilometrov) železnice. Na enem kraju jo manjka skupaj 64 milj (nekaj nad 100 km).

× Zapeljevalka ali zapeljanka? Ameriški sodniki imajo čisto reševati zelo zamotane probleme. Tako sta prišli pred sodišče pred kratkim dve dami, od katerih je tožila gospa Clarkova svojo prijateljico Weberjevo za 10.000 dolarjev, ki ji jih mora plačati, ker je baje zapeljala njenega moža. Sodnik je odbil tožbo z motivacijo, da ni kriva obtoženka, ako se je razmerje med toženko in njenim možem poslabšalo. Aktivna udeležba Weberjeve se po njegovem izreku ni mogla dokazati. Dejstvo, da je kaka ženska privlačna in da se poročeni mož vanjo zaljubi, še ne dokazuje, da je s tem

že ukradla ljubezen moža. Doprinesiti je treba dokaze, da je obtoženka res zapeljala soprega in da ni zapeljanka ter da je Weberjeva vplivala na Clarka, naj zanemarija ženo.

× Današnji Newyork ima 5.600.000 prebivalcev, od katerih se jih je rodilo 2 milijona v tujini. Ima več Italijanov nego Rim, več Ircev nego Dublin, več Nemcev nego Bremen in desetino vseh židov na svetu. Ima več telefonov nego London, Pariz, Berlin, Petrograd in Rim skupaj. Ima pet največjih mostov na svetu, od katerih je vsak najmanj milijon (1.6 km) dolg. Vsak dan je odprtih 2000 gledališč in kinematografov, 1500 cerkev vseh veroizpovedanj. Dnevno prihaja do 300.000 tujecev. Vsakih 52 sekund se pripelje osebni vlak. Vsakih 13 minut je svatba in vsakih 6 minut se rodi otrok. Vsakih 10 minut se ustanovi nova trgovina, vsakih 51 minut nastane novo poslopje. — To je Newyork!

× 7000 trgovin v Budimpešti opuščenih. Od leta 1919. vedno bolj nazaduje trgovina v Budimpešti. Število trgovin in raznih delavnic vedno bolj nazaduje. Lani je bilo opuščenih 7000 trgovin in obratov. Samo v ženski konfekciji je bilo ustavljenih 700 obratov.

× Posledice mušnega pika. Ko je v petek jutraj zapustil cirkus mesto Chavolles na Francoskem, je muha pčila mezo, upreženega v voz, na katerem je bila kletka s štirimi Levi. Mezeg se je splašil in zdrvel s kletko, ki se je med vožnjo odprla. Vsi štirje Levi so skočili na žival. Konj, ki je bil uprežen poleg meze, se je odtrgal, skočil v kanal in utonil. Levi so mirno sedeli poleg meze, ki so ga raztrgali in počasi hrustali. Orožniki so prihiteli in postrelili zveri s puškami.

× Norec ubil strežnika. V zasebni blaznici dr. Friesa v Inzersdorfu pri Dunaju je v soboto nenadoma skočil iz zasede 21letni madžarski grof Bela Vay na stražnika Zaruba in ga je ubil z lesenim kolom. Zanimivo je, da je nahajala v blaznici še dva druga brata mladega plemenitana, ki se jima je tudi obsenčil um.

Po slovanskem svetu

Kako skrbje Čehi za deco

Počitniška deška kolonija češkoslovaškega Rdečega križa «Na Pilce» blizu Píbrama.

Píbram, v začetku avgusta.

Po trirni hoji iz znanega rudniškega mesta Píbrama, ki se slikovito, skoro amfiteatralno razprostira pod «Sveto gor» s svojo romarsko cerkvijo, kraljuje čisto kakor ljubljanski Grad nad mestom, dospemo po gozdni poti do samotne koče, ležeče na zeleni rebri pod «Brdy». Pred nami se dviga precej visoka zapreka — mogočen jez razsežnega ribnika «na Pilce». Stopimo li na jez, odpre se našim očem diven pogled na modro gladičeno ribnika, obdanega vsenaokrog z zelenimi gozdovi kakor gorsko jezero. Modri nebesni svod se zrcali v čisti vodni plani in toplo julijsko sonce prijazno ogreva vso okolico.

Na širokem, z drevjem, mahom in travo porastlem jezu se solnič nekoliko desetorice otroških teles, druga deca pa z velikim vrisčem brozga v vodi ali pa veslajo v čolnčkih. Ta idilični kot sredi gozdne tišine v globoki brdski sumi si je izbral češkoslov. Rdeči križ za svojo počitniško kolonijo za betežno deco. — Pod logarsko hišico vidimo tri velike šotore z okni, podobne cirkuskim stajam za konje, v katerih spi na železnih posteljah do 50 otrok. V enem izmed šotorov je čitalnica za deco, postelje za nadzirajoče in službujoče osebe itd. Zraven je zgrajena lesena koliba — kuhinja.

Tu vrši čel. Rdeči križ svoje človekoljubno delo že tretje leto. Tukaj so našli svoj počitniški raj otroci nepremožnih staršev iz Píbrama in okolice, zlasti slabokrvni, rahlički in sploh slabotni, da si opomorejo telesno in duševno, da si okrepce pljuča v čistem gozdnem zraku,

da se naučijo solca in vode in si odneso prijetne spomine v življenje.

Reveni in zelo potrebni otroci, večinoma deca delavcev in javnih nameščenec, so sprejeti v to kolonijo deloma popolnoma zastonj, deloma pa za neznaten dnevni prispevek 2 do 3 Kč v celo oskrbo. Avtomobil Rdečega križa dovaža dvakrat na dan živila iz Píbrama. Hrana, ki jo požrtvovalno pripravljajo pibramske dame, članice Rdečega križa, je zelo tečna in izdatna, kakor sem se sam prepričal in smoteno izbrana tako, da odgovarja zdravstvenim predpisom (n. pr. močna goveja juha, obilo razne zelenjave, jajca, skuta in maslo, močnate jedi itd.). Življenje v tem taboru je strogo urejeno po programu: Zjutraj ob pol 7. uri proste vaje na svežem zraku, potem masaža in vaje v plavanju, ob 8. uri zajtrk, nato si vzame vsak otrok svojo slamnajo in odejo in jo nese na solnce, da se razkuži, nakar si postelje vsak svojo posteljo sam. Ob 10. uri je južina, potem kopanje in počitek do 12. ure, ko se vrši obed. Po obedu si nabirajo otroci v bližnjem gozdu sami borovnice ali jagode za «kolače». Popoldne ob 5. uri dobe zopet južino, nakar so znova proste vaje in masaža. Po solnčnem zapadu se deca navečerja in leže spat.

Bil je jasen poletni dan in topli solnični sijaj je radostno obilaval vso pokrajino, ko sem obiskal ta zanimivi deški tabor. Nikoli ne pozabim veselih in zadovoljnih otroških obrazov in mladostno živahnega razpoloženja, ki je vladalo v taboru in v njegovi divni okolici. Imel sem le eno željo: da bi tudi v moji domovini bi disli Rdeči križ ali kaka druga institucija (n. pr. Sokol za svoj naraščaj!) organizirala podobno akcijo na sličnem prostoru! Saj naša krasna zemlja, kjer vendar sijajo toplejša sonca, ne pogreša takih idiličnih kotičkov, kjer bi se udeleženci tabora lahko do sita nadihali ozona, naučili solca in vode, da ne omenjam pri

tej priliki solnčne Adrije, ki nam jo Čehi tako zavidajo. Saj taka taborišča bi se našla tudi prav blizu večjih mest. Sploh bi bilo želeto, da bi se ideja poletnega taborjenja v prosti naravi, kakor jo udeležujejo na Češkem zelo razširjena skautska organizacija, tudi pri nas Jugoslovanih bolj razširila v korist telesnega razvoja našega naraščaja.

Boljševiška armada

Dunajska «Reichspost» piše o rdeči armadi: Boljševiška armada je dosegla toliko število, da bo Rusija kmalu največja vojaška sila na svetu. Tudi ruska industrija se je morala prilagoditi potrebam moderne armade.

Mirovno stanje ruske armade znaša 750.000 mož, od katerih pripada 600 tisoč mož pravi armadi, dočim zavzema 150.000 mož nekako srednje stališče med vojsko in policijo ter služi v obrambo mej, v vohunstvo in v zatiranje notranjih nemirov.

Ruska armada šteje 18 zborov pehote po tri divizije in 15 divizij konjenice po tri brigade. Največ vojaštva se nahaja v srednji Rusiji, na zahodni meji in na severnem Kavkazu.

Aktivna vojaška služba traja dve leti, vsakoletni kontingent novincev je določen na 350.000. V primeru mobilizacije more Rusija baje že danes postaviti armado šestih milijonov izvežbanega vojaštva.

Rusija ima sedaj nekaj nad 500 letal, namerava jih pa zgraditi 10.000.

Slovani v Parizu. Ker so danes prilike za življenje in za zaslužek v Parizu povolnejše nego v drugih evropskih mestih, se je zadnja leta naselilo v Parizu veliko število Slovanov. Odkar je upolnena v Nemčiji rentna marka, se ruski emigranti neprestano izseljujejo iz Berlina v Pariz. Sodi se, da biva danes že nad 200 tisoč Rusov v Parizu. Skoraj vsi imajo v Parizu prav dober zaslužek. Zadnji čas je dospelo v Pariz tudi večje število kvalificiranih čeških delavcev. Poleg Rusov se nahaja v Parizu izmed Slovanov največ Poljakov, pa tudi število Jugoslovancev je precej znatno.

Petindvajsetletnica bolgarske univerzitetne profesorje. Pred kratkim je praznoval četrdesetletnico svoje vsesplošne profesorske Gavril Kacarov, profesor stare zgodovine in zgodovine orientalskih narodov na univerzi v Sofiji. Jubilar je bil rojen leta 1874. v Koprivnici ter je študiral v Lipskem staro zgodovino in klasično filologijo. Tekom svojega dolgoletnega udejstvovanja je napisal in izdal celo vrsto znanstvenih publikacij, ki v glavnem obravnavajo razmere v starih časih na balkanskem polotoku. Pripomogel je tudi mnogo k pravilnemu tolmačenju različnih zemljepisnih, etnografskih in arheoloških problemov. Pisal je v francoske, ruske, angleške in italijanske revije ter je član mnogih znanstvenih institucij doma in v tujini. Kot član Nar. muzeja v Sofiji je tudi vodil različna izkopavanja v Bolgariji.

Veliko ležišče zlata in platine v Češkoslovaški. Na Češkoslovaškem (v okolici Polštiny in Verneroviča) so našli veliko ležišče zlata in platine. Neko angleško društvo je takoj analiziralo tamotnje kamenje in prišlo do odličnih rezultatov. V kratkem bodo prišli na debelo izpirati kamenje. Izgleda, da bo to področje eksplotaliralo neko češko društvo, toda s pomočjo angleškega kapitala.

Ukrajinska literatura v ruskih prevodih. Zadnje čase se pojavlja vedno več prevodov iz ukrajinske v ruskem slovaru. Tako je med drugim izšla «Antologija ukrajinskega pesništva», katero sta uredila in izdala A. Ahlov in S. Polypevko. Založništvo «Červonyj Sijach» je začelo izdajati serijo zbranih del Pavla Tytčyja v redakciji A. Hatova. Pri prejemanju teh prevodov sodelujejo najboljši ruski avtorji, med njimi tudi F. Sologub in Rukavishnikov, najznamenitejši prevajalec Sevcenkovih del. Ruski kritik A. Lejter pripravila za tisk spis: Renesansa ukrajinskega slovstva itd. V tisku se nahaja dalje Bilečkyjevo delo: Novejša ukrajinska lirika. Zanimanje za ukrajinsko literaturo je v Rusiji nenavadno veliko.

Br.:

Ptičji pomenki

Od Šenklaža sem so se pripodili oblaki napeti in črni. Golobje, ki so se napol dremali v jutranjem svitu, so se vzdignili in leteli proti Zvezdi in sedli med kavke na kostonjih.

«Dobro jutro, ste dobro spali pri vas?» so vprašali golobi.

«Ah, kaj vprašujete!» je odgovorila stara kavka in zazdehala, «kdo danes sploh še vprašuje po spanju! Taki časi so, da si vesel, če sploh zaspiš. Ali so vas oblaki prepodili s Šenklažem?»

«Da, saj veste. Jaz nič ne rečem in malo govorim.» je odgovorila golobica, ki je bila znana radi dolgega jezika, «jaz nič ne govorim, saj veste, da naš narod komaj čaka, da se zagovoriš, potem pa s kolom po tebi, kakor na kakem cerkvenem žegnaniu.»

«Grozni čas, vi samo vreme pogledite. O sv. Jakobu nas je zeblo, vsak dan dežuje in cene kruha so poskočile. Jaz mislim, da sam ljubi Bog ni zadovoljen z novo vlado.»

«Ah, že spet politika.» je zastokala mlada golobica-devica, ki je na stranski veji koketirala z mladim golobom. «Jaz sama ne vem ali smo samo mi tako nesrečni narod, da se vedno bolj brigamo za politiko kot na za za-

rod. Raje mi preskrbite stanovanje, da se poročim!» in je gledala na mladega goloba. Ta pa ni nič rekel, temveč tiho sanjal o sladkosti prihodnje noči.

«Imate prav.» se je oglasila stara kavka, ki je vedno silila v ospredje in je bila znana radi govora proti Krapežovi flinti. «Prav imate, naš narod bi sploh lahko dobil novo stanovanje. Res je, da živimo, dasi nas je samo en milijonček, v treh državah, koder so vse vlade z nami zadovoljne, mi pa z nobeno, vendar se mi zdi, da smo se te naše lepe domovine že davno naveličali. Vse gore, reke in mesta smo že tako proslavili in opeli, da naši mladi pesniki nimajo nobene snovi več. Ljubljana, tako opevana, spančka in aja, Triglav, naš ponos, nam ne gre več na limanice in skače v Italijo, bistri Savi se pa tudi že vse skupaj preneumno zdi in komaj čaka, da jo vdere na Hrvaško. Jaz pravim: novo stanovanje in lastno državo! Vse drugo si bomo pa že sami uredili. Res je, da nič nimamo razven lastnega, blagovnečnega, dolgega jezika, mogočnega, propalega gospodarstva, idealnih zapletenih talentov, genialnih bratomorilcev, toda mi smo mal, a inteligenten narod in hočemo zato novo stanovanje in lastno državo.»

Šenklaški golobi in Zvezdič kavke

so se objemale v navdušenju in stara kavka je nadaljevala:

«Čitali smo, da je v Ameriki neko mesto, ki ima skoro osem milijonov ljudi pod streho. Prosim, bodite mirni, da čujete moj naerti!»

Komaj je vse umolknilo, so se ustavili oni težki oblaki baš nad Zvezdo in začele so padati težke kaplje. Mladi golob se je ojunačil:

«Vidite, saj sem vedel. Od Šenklaža ne more nič dobrega priti.»

Stara golobica pa, ki je že večkrat čutila šenklaško jezo na svojem hrbtu, je bila toliko previdna, da je posvetne nezdore zavržala na nedolžne nebesčane, kakor jo to dandanes vobče v navadi.

«Seveda, že zopet je Šenklaž kriv, le kakšne časopise vi čitate! Nič ni Šenklaž kriv, ampak gotovo v nebesih že zopet kak začetnik, neboljčenček-angelček pri pipi sedi, se igra in jo letos večkrat pozabi zapreti. — Ampak veste, kaj? Letimo tja v restavracijo, tam je dosti strehe in gospod Krapež še spe.»

Rečeno — zleteno, kavke in golobje so se pomešali med seboj in z združenimi močmi pretresali usodo svojega naroda. Prvohoriteljica je nadaljevala:

«In kaj je treba Amerikancem tako velikega mesta, ko imajo drugih veli-

kih dovolj. Ne, to mesto je kakor nalašč za Slovence ustvarjeno. Pomislite, vseh naš narod ima v njem prostora. Treba pa je seveda te vrazje Amerikance najprej iz mesta prepoditi ali jih celo pomoriti. Kaj tisto, mirovni konferenci bomo že usta zamašili. Toda kako jih pomoriti? Jaz mislim z zrakoplovi. Treba pa je poleg zrakoplovov tudi učinkovitih morilnih sredstev, ki bodo sigurno delovala.»

«Že vem,» se je oglašil mladi golob, «spustite nanje naramni koš onega slovenskega časopisa, ki ščuva med brati, ki hujska ljudstvo zavedno z lažjo in potvoro in vsi Amerikanci bodo zbežali.»

«Ah, kako lepo bi živeli v tem mestu vsi naši Slovenci. Pomislite, na prostoru, kjer je poprej mirno in počteno živelo osem milijonov Amerikancev, bi sedaj mirno živelo lahko tudi en milijonček ljudi, pa če so tudi Slovenci. Vsa slovenska dolina, mestece ali stranka bi komodno stanovala v kaki večji palači ali nebotičniku. Da, posebno nebotičniki bi imeli za nas velik pomen! V najvišjih nadstropjih bi nastanili pijance, obsedence, pijavke in plačane provokatorje. Kak lep mir bi se razvil v najkrajšem času! Saj bi vsaka družina lahko stanovala v lastnem nadstropju največjih hiš. Člani

iste družine bi se sešli le takrat, kadar bi eden od drugega kaj potreboval, sorodniki le pri bogatih dedičinah, politiko bi se pečali samo v dolgih zimskih večerih in nad vsemi Slovenci bi frfotala po zraku blažena avtonomija. Kako lepo, kako lepo!»

«Da, draga moja,» se je oglasila mlada kavka, «to bi bilo res lepo, toda dokler nam tega ni mogoče doseči moramo pač gledati, da se navzile temu, da nas je skoro en milijonček, tudi v malem stanovanju med seboj sporazumemo kakor čebule ali mravlj, ne pa da se koljemo med seboj kakor nobena žival na vsem vesoljnem svetu!»

«O, vi kača! O, vi temni element vit! Izdajalca!» je zavpila stara šenklaška golobica.

Ves ptičji rod je začel kričati kakor v parlamentu, se blatiiti kakor po časopisu in sikati kakor na političnih shodih. Prišlo bi do pretepa kakor pri kaki kranjski procesiji, da se ni v tistem trenutku dogodilo nekaj elementarnega: dokaz, da je vsakega nasilja enkrat konec.

Ta dogodek je naznanil prestrašeni šenklaški golob z besedami:

«Krapež je vstal! Na vratih stoji in flinto ima v roki!»

Ptičji rod se je kričaje razpršil na vse strani.

Gospodarstvo

IV. Ljubljanski veliki sejem

Se nekaj dni nas loči od letošnje prireditve Ljubljanskega velikega sejma in slovenski trgovec, industrijec in obrtnik zopet stopijo pred javnost, da po kažejo, koliko so zopet napredovali v teku enega leta. Upravičeno se nadeja, da bo tudi letošnja prireditev najbolj uspešna in da bodo z njo enako zadovoljni kritični gospodarski politiki, razstavljalec in kupec kakor tudi oni, ki si bo ogledal veliki sejem zgolj iz radovednosti. Prireditve bo nudila poučno sliko o razvoju domače in tuje industrije, odnosno obrti, ter bo pokazala, kaj že sami proizvajamo.

Številne velike sejme, ki so nastali po vojni, je večinoma rodila živa potreba. Težkoča medsebojne izmenjave, posredstva in povpraševanja so postale tako velike, da so se gospodarski krogi začeli boljše uspešnosti meri posluževati institucije velesejmov, ki so se izborni obnesli že ob času velikih političnih in gospodarskih zmed srednjega veka.

Ni zgolj slučaj ali posledica ambicije posameznih oseb, da je baš Slovenija prva v naši državi priredila veliki sejem. Samo poljedelstvo in živinoreja nas ne moreta preživljati, tudi ne v primeru, da sta ti dve gospodarski panogi razviti do največje možnosti. Ni čuda, da si je velik del slovenskega prebivalstva že pod Avstrijo služil svoj kruh v industriji, obrti in trgovini. Preobrat je podžgal slovensko podjetnost in ji utrdil pot do svobodnega razmaha. Stara nemška velika industrijska podjetja so prešla v slovenske roke, trgovina in obrt sta oživila in se modernizirala, a za celo vrsto predmetov dnevne potrebe, ki jih je prej dobavljal tujec, so se ustanovila nova domača podjetja. Nenavaden porast naše industrije in obrti je izzval potrebo prireditve vzorčnega velikega sejma v Ljubljani. Kako blagodejno je že prvi veliki sejem uplival na vse naše gospodarsko življenje, je obče znano.

Prireditve kot so velesejmi, postavljajo na laž tiste ljudi, ki ne priznavajo našega ujedinenja in ki bi svetu radi dokazali, da je naša Jugoslavija mrtvo rojeno dete. Take elemente postavljajo na laž baš veliki sejmi, ki so skupne prireditve in ki pričajo, da imamo kljub skoro tisoletni odtutitvi vendar le skupne interese, skupne zadeve in skupne cilje. Na velesejmu se najdejo v vzajemnem delu za izgradnjo naše bodočnosti Slovenec, Srb, Hrvat. Če pomislimo, da je krivo napetemu razmerju, nezaupanju in nezadovoljnosti med brati v prvi vrsti pomanjkanje zadostnega medsebojnega spoznavanja, moramo mirnim srcem priznati, da so baš velesejmi najbolj prikladna mesta, kjer se najlažje navežejo potrebni stiki med prebivalci posameznih pokrajin. Vsak, kdor bo posetil to našo veleposredniško narodno in gospodarsko prireditev, bo videl blagoslovljeno delo v interesu bratske sloge. Če se bo to delo pospeševalo kakor doslej, nimamo povoda obupavati nad našo bodočnostjo in s samozavestnostjo lahko rečemo: Mi gremo naprej!

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Pšenica: baška, nova, 45 vagonov 360 do 380; za 15. in 30. t. m., 10 vagonov 380; 67 kg, 2 odst., 380. Ječmen: 54 do 55 kg, 1 vagon 315; 63 do 64 kg, 4 vagoni 330; 65 do 66 kg, 1 vagon 340. Turšičica: baška, 6 vagonov 280 do 287,5; Klenak, 2 vagona 293; sremška, 2 vagona 290. Mela: baška, baza «0», 1 vagon 500; «6», 50 q 300; «7», 50 q 325. Tendence nestanovitne.

Dunajski svinjski sejem (5. t. m.). Dogon 11.017 komadov; od tega 990 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: debele svinje 20 do 24,5, mense 19 do 24. Kljub večjemu dogonu so napram prejšnjemu tednu cene debelih svinjajam poskočile za 1000 aK pri kg. Tendence v mesnih svinjajah pa je bila dosti slaba.

Celjski trg (1. t. m.). Cene v Din. Govedina: v mesnicah I. 25, II. 24; na trgu I. 22 do 24, II. 20 do 22; vampi 12; jetra 22. Teletina: I. 30, II. 22; jetra 22; pljuča 22. Svinjina: I. 30 do 32, II. 30; pljuča in jetra 15; slanina I. 36, II. 35; ameriška slanina 32; mast 38; šunka 45; prekajeno meso I. 45, II. 40; prekajena glava 20; jezik 40. Klobase: krakovske 45, hrenovke, safalade, posebne 35; sveža kransko 50; suhe kransko 60; salami 420 do 130 (vse za kg). Perotina, piščanec majhen 20, večji 20 do 30; kokoši 30 do 40; raca 50; gos 100; domači zajec 20 do 25 (vse po komadih). Mlekarski izdelki: 1 l mleka 3,50; 1 l smetane 16; surovo maslo 50 do 60; čajno maslo 60 do 88; maslo 48; bobinski sir 50 do 60 za kg. Jajce, komad 1,50. Sadje: jabolka 31, 6, III. 5; brusnice II. 8, III. 6; breskve 20; orehi 10; luščeni orehi 35; suhe češnje 12; grozdje 30; slive 10 do 12 (za kg). Specerjska blaga: kava Portorico 72, Santos 48 do 56, Rio 44; sladkor rdeči 22, beli kristalni 21,5, v kockah 23,5; riž I. 12, II. 7 do 10; paprika 48; sol 4 (za kg); olje, namizno 30, bučno 34 (za liter). Mleški izdelki: moka «00» 6,60, «0» 6,60, «2» 6,20; kaša 6; ješprenj 5,20; turšična moka 3,90; turšični zdrob 4,70; pšenični zdrob 6,80; ajdova moka I. 6 (za kg). Žito: pšenica 410; riž 350; ječ-

men 300; oves 350; proso 300; ajda 300; fižol «prepelica» 650 do 700; grah 800; leča 1600 (za q). Karivo: premog, črni 46 do 48, rjavi 25; drva, trda 40, mehka 32 (za q); kubični meter drv, trdih 140, mehkih 120. Krma: seno sladko 60, polsladko 50, kisle 40, slama 40 (za q). Zelenjava in gobe: glavna salata, komad 0,25 do 1, endivija, komad 0,25 do 1; zgodnje zelje, kg 4; ohrovt, kg 1,80 do 2; koleraba, komad 0,25 do 0,50; kumare, komad 0,25 do 0,50; grah v stročju, kg 5; fižol v stročju, 1 krožnik 1,25; čebula, kg 3 do 4; česen, kg 7; krompir, kg 1,50 do 1,75 Din.

— **Kongres zbornic in izvoznikovih združenj**. Iz Beograda poročajo: Na kongresu trgovskih zbornic in izvoznikovih združenj v Beogradu dne 30. in 31. t. m. se bo razpravljalo o potrebah celokupnega gospodarstva. Na podlagi podatkov, ki jih bo zbral kongres od posameznih zbornic, se bo izdelal načrt o skupnem delu. Pri tem se bo posebej poudarila posebna pozornost izvozu. Glede vprašanja izvoza bo sestavljeno 6 komisij, od katerih vsaka bo predložila referat o izvozu enega šestih glavnih proizvodov, v kolikor skupin je podeljena tudi cela proizvodnja. Razen tega bodo pripravile zbornice posebna poročila. Tako se bo med drugim razpravljalo o vprašanju dvigovanja produkcije in zboljšanja kakovosti produkcije. Obravnavalo se bo dalje vprašanje našega prometa, carinske tarife, trgovinskih pogojev itd. Važno konkretno vprašanje, ki pride v razpravo, je, n. pr. vprašanje, ali more proga Zagreb-Sušak prevoziti ves izvoz v sezoni.

— **Naš izvoz v prvi polovici t. l.** je znašal 1.584.939 ton (ani v isti dobi 1 milijon 274.319 ton) v vrednosti 4175,9 milijona Din (ani 3333,8 milijona Din). Najvažnejši izvojni predmet v prvi polovici t. l. je bil les, potem slede goveda, jaje, sveže meso, suhe češnje, turšiča, svinja in drugo. Izvoz v prvi polovici t. l. je, kakor vidimo iz gornjih števil, napredoval napram lani po vrednosti za okrog 842 milijonov Din, odnosno za okrog 25 odstot. Po teži je napredoval izvoz za 310.620 ton.

— **Napoved kupecov za letošnji veliki sejem**. Pred kratkim je poslalo več takojšnjih industrijskih in trgovskih podjetij svoje potnike z vprašanji na kupniško potovanje po južnih krajih naše dežele. Potniki so se vrnili brez večjih rezultatov, ker so jih trgovci po Hrvaški, Bosni, Srbiji, Banatu in Bački sprejeli z vestjo, da ne naraščajo momentalno ničesar, marveč obiščejo trditve na velikem sejmu, kjer se nameravajo kriti z dobavami. Posetnikov iz Italije je bilo lanske leto mnogo manj, kot jih bo letos: razprodajalec legitimacij so sporočili, da je malo-eno 2000 legitimacij že razprodanih. Vse kaže, da se bo letošnji veliki sejem polno zaključil.

— **Stanje hmeljskih nasadov v Zatecu**. (Poročilo Hmeljarskega društva v Zatecu). Zatec, 1. avgusta. Zadnji teden meseca julija se je vreme spremenilo na boljše, kar je razvoju kobil ugodno. Iz zgodaj obreznih nasadov se že vidijo skoro izgotovljene, pa redke kobile, v pozneje obreznih nasadih pa se nabirajo napol izgotovljene kobile, medtem, ko v pozno obreznih nasadih cvetle še zadržane prehajati v kobile. V prvih nasadih se bo pri normalnih razmerah prišlo obiranje posameznih v drugi polovici meseca avgusta, v drugih pa pozneje. Upanje na dobro letino je še precejšnje. Mnogo je nasadov, v katerih se kobile vidijo še le v drugi tretjini drogov, mnogo pa tudi takih, v katerih ornemena listje od spodaj gori. Drugače pa je rastlina zdrava in brez mršesa. Da bo pa mogoč ves evet preiti v kobile, za to je potrebno ugodno vreme do obiranja. — Na hmeljskem trgu ni kaj posebnega: dve mali partiji sta se prodali po 440—4500 K za 50 kg (povprečno okrog 220 Din za kg). Češkoalovški hmeljarji so pri vladi dosegli, da se bo smel iz Češkoalovske izvažati hmelj v poljubni množini in brez posebnega dovoljenja. — Hmeljarsko društvo za Slovenijo javlja svojim članom, da prometno ministrstvo še do danes ni rešilo prošnje za polovično vozno hmeljskim obralcem, vloženo dne 6. junija t. l.

— **Za hitro ekspedicijo lahko pokvari** vega in izvoznega blaga. Prometno ministrstvo je poslalo vsem železniškim postajam naredbi, da naj se lahko pokvarljivo kakor tudi izvozno blago hitro ekspedira.

— **Osnovanje rafinerije olja**. Iz Beograda poročajo: Ker pri nas doslej ne obstoja še nobena rafinerija olja, so pričeli gospodarski krogi akcijo za ustanovitev takega podjetja, čigar stroški so proračunani na okrog 1 milijon dinarjev. Akcijo podpira ministrstvo trgovine in industrije.

— **Zakon o brodarstvu**. Iz Beograda javljajo, da se v prometnem ministrstvu zbira material za izdelavo načrta novega zakona o pomorskem in rečnem brodarstvu. V svrhu pretresanja tega načrta se bo sklicala v kratkem konferenca zastopnikov naših parobrodarskih ladjedelskih družb.

— **Razstava konj na Ljubljanskem velkem sejmu**, ki se bo vršil v nedeljo 24. t. m. vzbuja upravičeno zanimanje v najširših krogih ne le med razstavljalci konj in med konjereji sploh, ampak tudi med obiskovalci velesejma. Sai bo

pa ta razstava tudi prva te vrste v Ljubljani. Od vseh strani se priključajo konjereji, da tekmujejo s svojimi živalmi za premijo. Poleg številnih plemenitih in drugih konj za ježo in za uprego je priključen tudi nad 30 žrebcev težkih in lahki pasem. Razstava se bo vršila na obsežnem prostoru sokolskega telovadšča tik velesejma in so potrebna dela za prireditev prostora v polnem teku. Vsa podrobna pojasnila daje Kmetijski odsek velikega sejma v Ljubljani.

— **Najnižje cene za sladkorno peso**. V prometnem ministrstvu se je na predlog ministrstva za kmetijstvo in vodo vršila konferenca zastopnikov sladkornih tvornic ter producentov sladkorne pese. Razpravljalo se je o najnižji ceni za sladkorno peso in o prevajanju pese do tvornice. Kot najnižja cena za peso se je določila 30 Din za 100 kg in prometno ministrstvo bo dalo dnevno na razpolago 800 vagonov za prevoz. Obeta se, da bo znašal letošnji pridelek sladkorne pese okrog 90.000 vagonov.

— **Povišanje poravnalne kvote**. Zagrebška firma S. Obersohn, o kateri je uvedeno poravnalno postopanje, je zvišala poravnalno povnodo, in sicer ponuja 100 odstotno poravnavo tekom treh let z 8 odst. obrestmi.

— **Vpostava prometa na progi Subotica-Bogojeva**. Kakor se poroča iz Subotice, se je omenjena proga, ki je bila radi poplav prekinjena med Crvenko in Karavukovom v Bački, zopet spravila v red. — Promet je bil vpostavljen 5. avgusta.

— **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Roze Kranjčeve, kramarice v Celju. Narek za sklepanje poravnave pri okrožnem sodišču v Celju je 9. septembra ob 9.

— **V trgovski register** sta se vpisali v Sloveniji nastopni firmi: Tvornica emaljiranih peči »Luc«, d. z. o. z. v Domžalah; Tovarna za kamenino Gotovlje, Strupi & Vasold v Gotovljah pri Zalcu. — Izbrisala se je firma Gutendorfer Steingutfabrik Wesely & Comp. in Gutendorf.

— **Kosier-Ristić: Vodeča industrije u nacionalnom bankarstvu Bosne**. Pod tem naslovom smo prejeli drugo edinicno biblioteko »Bankarstva«, v kateri sta pisca, znana strokovnjaka Ljubomir St. Kosier in Vasa Ristić podala pregleden popis in pregled bosanskega bankarstva z nacionalnega stališča. Knjiga je okusno opremljena. Cena 25 Din. Dobiva se pri administraciji »Bankarstva« v Zagrebu, Maravska ulica 30, ter v knjigarnah. Knjigo priporočamo.

— **Dobave**. Pri intendanturi Dravske divizijske komande v Ljubljani se bo sklenila 11. t. m. direktna pogodba za dobavo mesa za ljubljansko garnizijo. — Intendantura Timočke divizijske oblasti v Zaječaru sprejema ponudbe za dobavo raznega papirja, kuvert itd. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo pločevine. — Dne 22. t. m. se bo vršila pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici ponovna ofertalna licitacija glede oddaje zemeljskih del za razširjenje potstaje Sebešić. — Dne 2. septembra se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave žag in podstavkov; pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave 1500 kg varila (Schlaglot) in glede dobave 50 tisoč kg metolurg. koksa; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 425 m³ bukovih drv. — Dne 3. septembra se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave narež iz železne in medene žice; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave ščetk in čopičev; pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave cinkove in pocinkane pločevine; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega jekla in jeklene pločevine; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega stekla; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 2.770 m³ desk iz mehkega lesa. — Dne 5. septembra se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniškega materiala; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave indigo-papirja telegrafске barve za žige, telegrafskih trakov in blazinice za žige; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave embalažnega materiala za povezovalne tobaka (platno, špaga, plombe).

— **Predmetni oglasi** z natančnimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Nova bančna insolvenca na Dunaju**. Dunajska trgovinsko-kreditna (Wiener Handelskreditbank) se je izjavila za insolventno in prosila za oblastveno nadzorstvo.

— **K insolventnosti avstr. trg. banke**. Z Dunaja poročajo, da je vodstvo Avstr. trgovske banke (Österreichische Kaufmannsbank) prejelo odlok trgovinskega sodišča, s katerim se prošnja banke za odreditev poslovnega nadzorstva

odklanja. Banka namerava zato prositi za uvedbo poravnalnega postopanja; ker se pa medtem pogajanja o sanaciji nadaljujejo, je mogoče, da do tega koraka ne bo niti prišlo.

— **Akcija za sanacijo Dunajske depozitne banke**. Kakor javljajo z Dunaja, se vrše pogajanja z neko skupino, ki bi prevzela Depozitno banko. V skupini je zastopan holandski, nemški in francoski kapital.

— **Pred obilno produkcijo sladkorja v Bolgarski**. Sladkorna pesa v Bolgarski bo letos, tako obilno rodila, da se ceni produkcija sladkorja v naslednji kampanji na 40 milijonov kilogr. kar pomeni dvakrat tako veliko količino, ki je potrebna za domači konzum.

— **Monopol špirta v Poljski**. Iz Varšave javljajo, da je bil na seji poljedelskega parlamenta sprejet zakon o monoplu špirta. Z monopolom špirta naj se predvsem stori garancijska podlaga za kako bodoče zunanje posojilo. Dohodki iz monopola špirta so predvideni na okrog 320 milijonov zlatov, to je približno 20 odstotkov proračuna. Zakon stopi v veljavo s 1. januarjem 1925.

— **Naraščanje konkurzov v Nemčiji**. Konkursi, ki letos naraščajo v Nemčiji od meseca do meseca, so dosegli v mesecu juliju izredno visoko število 944. V juniju je znašalo število konkurzov le 505. Med konkurzi je bilo v juniju 75 delniških družb.

Sport

Službene objave LNP

Za mladinske pokalne tekme se je prijavilo v smislu razpisa z dne 1. t. m. osem klubov: Ilirija, Hermes, Primorje, Slovan, Lask, Panonia, Slovenija, Mladica. Na sestanku zastopnikov prijavljenih klubov je bila izrečena sledeča razdelitev: 1. kolo se vrši na igrišču Ilirije v nedeljo 10. t. m. v sledečem redu: Ob 9.15 Lask; Slovenija, ob 10.15 Primorje; Hermes, ob 3. Slovan; Mladica, ob 4. Ilirija; Panonia. — Semifinale se vrši na praznik 15. t. m. na igrišču Primorja in sicer imata igrati zmagovalca v tekmi Mladica; Panonia proti zmagovalcu v tekmi Slovan; Mladica ter zmagovalca v tekmi Primorje; Hermes proti zmagovalcu v tekmi Lask; Slovenija. — **Finale** se vrši v nedeljo 17. t. m. na igrišču Primorja. — Podrobna navodila objavi LNP prihodnje dni.

Seja upravnega odbora LNP se vrši v četrtek, 7. t. m. točno ob 20. v lokalni Sportne zveze, ker je to zadnja seja pred glavno skupščino, se naprošajo gg. odborniki za polnoštevilno udeležbo.

Seja poslovnega in kazenskega odbora se sklicuje za danes, 6. t. m. ob 18.15 v svrhu likvidiranja poslednjih tekočih zadev. **Redna glavna skupščina LNP** se vrši, kakor že objavljeno, v nedeljo, 10. t. m. ob 10. v Ljubljani. Lokal se še objavi. Tajnik.

NEKOLIKO PREGLEDA O LAHKO-ATLETSKIH TEKMAH NA OLIMPIJADI.

V nastopnem podajamo pregled izidov v lahkoatletskih tekmah na letošnji olimpijadi. Na razvidno, koliko so atleti sveta napredovali od zadnje olimpijade leta 1920 v Anversu, objavljamo tudi takratne rezultate, poleg tega pa še dosežanje (stare) olimpijske in svetovne rekorde, ki pa so bili kakor znano na letošnji olimpijadi ponovno prekorajeni. Prva številka znači najboljši rezultat na letošnji olimpijadi, druga na olimpijadi v Anversu leta 1920, tretja dosežani olimpijski in četrti dosežani svetovni rekord. Ležeče stavljenе številke pomenjajo nove, na letošnji olimpijadi dosežene svetovne rekorde.

100 m: 10,6, 10,8, 10,6, 10,4.
200 m: 21,6, 22, 21,7, 21,4.
400 m: 47,6, 49,6, 48,2, 48,2.
800 m: 1:52,4, 1:55,4, 1:51,9, 1:51,9.
1500 m: 3:53,6, 4:01,8, 3:56,8, 3:52,6.
3000 m: 8:32, 8:51,2, 8:36,8, 8:28,6.
5000 m: 14:31,4, 14:55,6, 14:36,6, 14:28,2.

Vremensko poročilo

Ljubljana 5. avgusta 1924.

Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763,0	12,2	sev. zapad	jasno	—
Ljubljana	14.	762,4	24,6	"	več. jasno	—
Ljubljana	21.	763,2	19,3	"	jasno	—
Zagreb	7.					—
Beograd	7.					—
Dunaj	7.					—
Praga	7.	761,2	15,0	jagorapad	večin. obl.	3,0
Inomost	7.					—

V Ljubljani barometer višji temper. višja.

Solnce vzhaja ob 4:46, zahaja ob 19:24.

Dunajske vremenske poročila. Včerajšnji dan je prinesel v Avstriji malo zboljšanja. Danes pa se je vreme zopet poslabšalo. Napoved za sredo: Spremenljivost; trenutna, toda ne temeljita zboljšanja. Vreme se bo polagoma obračalo na bolje.

Naročite
poljudno
znanstveno
brošuro
Hobhouse
Liberalizem
Broš. 20 Din, poš. 1,50
pri Tiskovni
zadrugi v
Ljubljani

Manufakturna trgovina
Marija Rogelj v Ljubljani
Sv. Petra oesta in Lingarjeva ulica
vkljudno naznanja, da se je dne 1. avgusta
preselila na Sv. Petra cesto 26
nasproti hotela Tratnika.
Za dosedanje naklonjenost se zahvaljuje ter
priporoča še za naprej.

Grand Prix de Tourisme, Francija, največjo svetovno dirko avtomobilov za ture, je dobil dne 2. avgusta t. l. Dauvergne na 18 HP Peugeot, ki je prevozil 578 km s povprečno hitrostjo 91 km 360 m na uro. Kakor lansko leto je tudi letos v tej dirki zmagovalac Peugeot. — Glavno zastopstvo Peugeot avtomobilov: **O. Žužek, Ljubljana, Sodna ulica 11.** 4099/a

10.000 m: 30:23,2, 31:45,8, 31:20,8, 30:35,8

110 m z zaprekami: 15, 14,8, 14,8, 14,8

400 m z zaprekami: 52,6, 54, 54, 54

Stafeta 4 × 100 m: 41, 42,2, 42,2, 42,2

Stafeta 4 × 400 m: 3:16, 3:22,2, 3:16,5

3:16,6

Skok v višino: m 1,98, 1:93,5, 1,93,5

2,014

Skok v daljavo: m 7,44,5, 7,15, 7,60

7,696

Skok ob palici: m 3,95, 3,80, 4,09, 4,12

Troskok: m 15,52,5, 14,50,5, 14,91,6

15,51,9

Met teži: m 14,99,5, 14,81, 15,34, 15,54

Met diska: m 46,15,5, 44,68,5, 45,21

47,58,2

Met kopja: m 62,96, 65,78, 65,78, 66,10

Met kladiva: m 53,29,5, 52,86,5, 54,74

57,77,2

Pešhoja 10 km: 47:49, 48:06,2, 46:08

45:26,4

Kakor je razvidno iz gornjega pregleda, so letošnji rezultati mnogo boljši od onih leta 1920. V Anversu so bili doseženi precej srednji rezultati. Ponisli pa se mora, da se je olimpijada v Anversu vršila še pod močnim vplivom svetovne vojne, ki je pač precej zmanjšala fizično moč posameznih narodov.

Gornja tabela obsega le teke, mete, skoke in pešhoje. Manjkata petboj in maratonski tek.

Skupno je bilo izboljšanih 13 olimpijskih rekordov, eden je bil izenačen (tek na 110 m). Novih svetovnih rekordov je bilo postavljenih osem (poleg spredaj označenih še dva v petboju).

LLAP. Danes v sredo ob 20.30 v kavarni Emona, danska soba, seja tehnične in upravnega odbora. Tajnik.

Naši kolesarji v inozemstvu. Pri nedeljski mednarodni dirki Dunaj-Semmering-Dunaj sta jugoslovenska dirkača Dukanović in Korzinek dosegla lep uspeh. Dukanović je startal pri glavni, Korzinek pa pri dirki juniorjev. Rezultati glavne dirke so: 1. Kötli (Dunaj) 6:22:33, 2. Kobfassa (Dunaj) 6:23:11, 3. Dukanović (Zagreb) 6:24:14. Odločitev je padla šele v finishu. Juniorska dirka: 1. Landauer 6:38:44, 2. Korzinek 6:49:51. Dukanović in Korzinek sta oba člana Sokola (Zagreb).

Nedeljska dirka slovenskih sportnih društev v Julijski krajini. Nedeljska kolesarska dirka na 75 km dolgi progi od Barkovega do sv. Ivana pri Trstu je uspešno neprizakovano dobro. Srebrno kupo, katero je poklonilo društvo »Edinost« je letos odnesla tržaška »Adria«: prvo darilo (zlatu nalivno pero) je dobil Ignacij Komar od S. K. Postojna, dočim je ostalih šest daril pripadlo članom »Adrije« v Trstu.

Sportni klub Disk v Domžalah je priredil v nedeljo 3. t. m. kolesarsko dirko na progi Domžale-Blagovica-Domžale (40 km). Čeprav je bila proga slaba radi deževja in so bili vsi dirkači novinci, so vendar dosegli lepe uspehe. Kot prvi je prispel na cilj Flis Franc 1:25, drugi Smogavec Stanko 1:28, tretji Likar Viljem 1:32:5, četrti Bertonec Franc in peti Ovca Ivan. Ostali so vsled slabega vremena izstopili.

Nova uprava Beogradskega nogometnega podsaveza je bila izvoljena na glavni skupščini 3. t. m. Dosedanji predsednik Šafarik je vsled preobčilne poslov

Mazzini in državno edinstvo

(Konec.)

V moderni Evropi je prvi vzgled federacije Švica. Mazzini jo označuje kot federacijo, ki je nastala iz potrebe, vsled postopne agregacije, ki je ne more nihče vzeti za vzorec politične organizacije in ki jo samo medsebojna zavist velikih sil čuva od tujih uzurpacij. Ta zveza heterogenih elementov, sestavljenih iz kantonskih, različnih po veri, političnem nazoru, po običajih in po jeziku, z aristokratskimi, demokratičnimi in monarhističnimi institucijami (Neuchatel) je spadal k Prusiji; je imela samo v enem stoletju mir, t. j. v XIV. Sicer pa je bila Švica vedno torišče bojov in bratrovnege klanja zavoljo verske nestrpnosti v enem veiku, zavoljo aristokratskih zahtev v drugem in vedno zavoljo spletk tujih kabinetov, ki so imeli svoj vpliv v raznih vladah. Švicarski pakt je vseboval svečano prepoved kantonske sklepati zveze s tujimi državami brez pristanka vere. Kljub temu so se posamezni kantoni vezali zdaj z Avstrijo, zdaj s Francijo, zdaj s Španijo, zdaj z Benetkami. Vsa kantona je gledal le na svoje koristi, na svojo slavo in na svojo rast, tudi če so pri tem trpeli interesi skupnosti. Ko zavrača primer Švice z Italijo, piše Mazzini doslovno: «Potem — in to je po mojem mnenju bistvena razlika — okoliščine, ki so ustvarile švicarsko federacijo, so bile povsem druge od onih, ki

bodo vodile naš preporod. V Švici je združeno rastlo s časom in s vzroki, ki so se pojavljali v znatnih razdaljah. Še se po bitki pri Morgartnu, 15 let po ustanovitvi prve zveze Švice, Uri, Unterwald, se je Luzern združil s to trojico kantonskih: potem Curih, potem Glaris, potem Zug in Bern v XIX. stoletju; potem Solern in Freiburg in v XV. stol. Schaffhausen in Basel; in v XVI. stol. dvjesto let po onem prvem jedru, Appenzell. Mi pa se bomo dvignili vsi obenem, v bratstvu nestrpnosti in cilja, v skupnem zanosu, stopljeni od mnogoljetne in vsesplošne vojne. Dogodki so ustvarili švicarsko zvezo: pri nas bi bila čin samovolje. Proroške besede, ki so se uresničile, in ki se zdi, da so bile izgovorjene tudi za nas.

Tudi združene države severne Amerike niso noben argument za utemeljenost federativnega državnega sestava. Dvojno zlo je nujna posledica vsake federacije: slabost na zunaj in prejal slej neizbežen postopek aristokracije na znotraj. Prvo je v Ameriki omejeno ali izključeno, ker je država obdana krog in krog od morja in tako zavarovana pred tujimi vpadi. Kar se pa tiče drugega, je vpoštevati, da se poraja le v lagoma in postopoma, bodisi z zakladila zlata, bodisi s prenosom obsežnih zemljišč in krajevnih vplivov, ki se osredotočajo v močnih rodbinah. Odkar je bila proglašena neodvisnost severnoameriških držav, so pretekle komaj tri

generacije. To ni dovolj za ustanovitev aristokracije pri mladnem narodu, ki je izšel iz dolge in demokratične revolucije. «Mi pa smo pokvarjeni, ostareli v običajih rodstva, obdani od mogočnih in prekanjenih sovražnikov. Takšni smo mi, takšna je cela Evropa: finančna aristokracija je potrebovala v Franciji samo dve generaciji, da je stopila na mesto krvnega plemstva».

Sploh pa, kdor hoče uporabljati vzgled ameriških združenih držav, prezre popolnoma razliko v pogojih in okoliščinah, ki so ustvarile te države in pozablja na zgodovino in topografijo. Predvsem je treba vpoštevati neizmerno površino teh držav, ki je komaj za tretjino manjša od vse Evrope. Ali si je mogoče misliti, da bi dve tretjini Evrope tvorili eno samo državo? Ali tudi države, ki sestavljajo danes ameriško Unijo, niso nastale na ob istem času in federativni sestav ni bil posledica proste volje, ampak nujnosti. Kolonije, iz katerih obstojajo te države, so nastale postopoma, v različnih dobah, vsled izseljevanja in iz različnih vzrokov. Razlike so bile v veri. Razlike so bile v vladi. Dalje časa so bile svobodne, ki so jih že uživale. Anglije. Nekatere so imele le angleškega namestnika, druge namestnika in svet. Pri nekaterih je ob revoluciji zadostoval spremeniti ime. Tako velike so bile svobodščine, ki so jih že uživale. Rhode Island se je še l. 1830 vladala z ustavo, podeljeno od Karla II. K razlikam podnebja, zemlje, običajev je priležati še razlike v izvoru prebivalstva.

Severni del je obljuben povečini od Angličev, južni del od domačinov, naslednikov prvih kolonistov. Plantaže na jugu so se obdelovale s sužnji. Vse te razlike so se razodevale tudi po združitvi — rivaliteta posameznih držav je zahtevala za seje kongresa ustanovitve nevtralnega mesta — in se javljajo še vedno.

Kakor zdaj pri nas, so tudi v Italiji za časa Mazzinija skeptiki in politični teoretiki trdili, da italijanski narod ni nikoli obstojal. Mazzini jim je zaklical: Narod ni obstojal, zato bo obstojal v bodočnosti. In je vprašal: «Ima ali nima Italija poslanstvo v Evropi? Predstavlja pokrajina, ki se zove Italija, izvestno število ljudi, neodvisnih eden od drugega in združenih v skupine samo zavoljo gotovih skupnih materialnih interesov, ki jih je lažje doseči z izvestno stopnjo združenja? Ali predstavlja element napredka v evropski družbi, sodb posebnih sposobnosti in stremeljenj, misel, težnjo, klice skupne vere, tradicijo različno od one drugih narodov in tvorečo zgodovinsko edinstvo med prošlimi generacijami, sedanjimi in bodočimi? Če obstoja kolektivno poslanstvo, skupnost dolžnosti, solidarnost med vsemi državljani ene in iste države, jih more predstavljati samo narodno edinstvo. Federalizem zadržuje v sebi mnogovrstno ciljev, ki jih je doseči in se prevrže prej ali slej neizogibno v sestav ras in aristokracij. Le edinstvo je porok enakosti in življenja ljudstva.

Zmotna je tudi trditev, da more edinstvo v državi ovirati svobodo posameznih delov. Uzurpatorska stremeljenja vlad se javljajo lažje in ostreje v tesnejši nego v obsežnejši sferi. Tok centralne oblasti opeša v obratnem razmerju razdalje: lokalno življenje ima tisoč poti, da odtegne svoje kretanje oddaljeni oblasti, izvršujoči svojo čuječnost po osehah, ki so slabo poučene o ljudeh in stvareh. Nobeno trinošče ni bilo mučilnejše na malenkostih in trdovratni vztrajnosti od onega, ki je v srednjem veiku dušilo mnoga italijanska mesta. Svoboda se lahko razvija v mali ali obsežni državi. Ali kršitve svobode so brezdomno lažje v malih državah. Politika individualnost ne more živeti, ako ni bila določena za posebno poslanstvo, ki ga ima vršiti in nima v izobilju moči in sredstev, da ga izvrši.

Kljub vsem antagonizmom, ki so obstojali med posameznimi italijanskimi pokrajinami in mesti, kljub vsemu nezupanju in sovraštvu, k so ga netile lokalne ambicije in lokalni sebični interesi, je Mazzini veroval v edinstvo Italije kot silo, ki bo pridobljena s krvjo vseh, v boju vseh, za osvobodjenje vseh: ne sila enega ali več mest, ampak vseh prebivalcev Italije, oboroženih proti skupnemu sovražniku, zbranih pod eno samo zastavo. Bil je uverjen, da bo ta sila prišla iz naroda. «Narod ima v sebi skrivnostno edinstvo. Narod ne gleda na zisteme: ne pušča se slepti od ameriških in angleških šol: sledi svojem srcu, gre po poti, ki mu jo kaže dihi božji».

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

«Dopisovanje» in «Zevanje» vsaka beseda 1 Din. — Priročje se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v zmanjšanih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priloženo z oznako za odgovor ter manipulatorjska pristojbina (2 Din).

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Ivan Seliskar

strokovni urar, Ljubljana, Tržaška cesta 3, 15067

Instrukcije

iz vseh strokovnih in realnih predmetov, dale vsakemu posamezniku. Naslov pove upravo „Jutra“, 15034

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 15045

Učiteljica

za poučevanje nemščine, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Učiteljica“, 150

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Nastopnih 23 vrst je bilo včeraj pomotoma izpuščenih. Vstavijo naj se na konec nedeljskega oz. na začetek včerajšnjega nadaljevanja.

K sreči je v tem hipu priletela v obednico kuharica Neža in prinesla radostno novico, da je vrgla mlada krava plemenite pasme pravkar veliko tele.

Župnik je veselo ploskal in se zasmeljal. Liberalci in socialisti so bili pozabljeni. Veliko tele, mnogo mleka, rejene krave, debeli prašiči, lepi močni konji, dobra letina in predvsem ugodne tržne cene so bile župniku vendarle še važnejše nego cerkev in vera.

«Nocoj, Malka, ga bom pa še polulitrček na tako srečno novico! Bogu hvala, da me obdaruje za vse križe in težave včasih tudi s svojim blagoslovom!» je dejal župnik in se lotil z novo vnemo kuhinjskih dobrot.

Tudi gospodična Malka je postala dobre volje in večerja je potekala med šalami in smehom.

Toda naenkrat so se odprla vrata in bled kakor mrljč se je opotekel v obednico kaplan Torkar. Niti ziniti ni mogel sploščke; samo na stol je omahnil in buljil predse.

«Torej je Gruden umrl?» je vprašal prestrašeni župnik. «Da, smrt liberalca je vedno grozna.»

«Hudič — hudič — je prišel ponj... Sam je prišel ponj... Sam sem ga videl!» je jecjal Torkar in očitno mu je stal po mrtvaškobledem čelu pot. Roke pa so mu drgetale kakor elektrizirane.

(Nadaljevanje k včerajšnji številki.)

«Kje je bolnik?» — A že je slišal na levi strani veže glas, ki je bil tako grozen, da bi bil tudi Svetlin pobegnil, ako bi njegova nejevera v hudiča ne bila prav tako trdna, kakor vera v Boga. Slišal je, kako se bori Gruden resnično na vse kriplje s hudičem, ki ne odneha.

«Jaj, pusti me! Ničesar hudega nisem storil! Jezus, usmili

se me! Marija, pomagaj! Sveti Jožef in vsi svetniki, stojte mi na strani! Ne, ne — nočem — ne grem — ne grem!» je vpil z jokajočimi vzdihljaji Gruden.

Svetlinu je postajalo tesno pri srcu, a prižgal je vžgalico in posvetil predse. Prizor, ki se mu je nudil, je bil v resnici strašen: Gruden je bled kakor rjuha, s spačenim obrazom, z razmršenimi lasmi, ves potan, z očmi, ki so mu stopile izpod čela in bile polne nepopisne groze, v raztrgani srajci stal na prsteli, se pritiskal s hrbtom k steni in mahal z obema rokama, kakor bi se siloma otepel nekoga, ki ga hoče potegniti na tla.

A že je ugasnila vžgalica, in Gruden je zakričal še huje. Svetlin je vžgal novo vžgalico in iskal svečo na mizi. Ugledal je svečnik s svečo, tik nje razpelo, pred njim ciborij... Hitro je nevidna sila upihnila luč.

Toda samo začvrčalo je in vžgalica je ugasnila. Vnovič in vnovič je poskušal kaplan Svetlin prižgati, a vselej je nevidna sila upihnila luč.

Gruden pa je stokal na postelji, kakor bi čutil v lastnem mesu peklenščkove kremplje.

Tesno je postajalo kaplanu, in naenkrat je zasilal še nov glas, da je zadrževal in mu je hipoma postalo vroče. Izpod postelje je zagrmelo, začemkalo in siknilo.

V prste je kaplana spekle, sem s praga so ljudje zavilili in zakričali v novi grozi, Gruden pa je kakor blaznik tolkel s pestmi po zidu.

Svetlin se je premagal z zadnjimi močmi, a z neko obupno trmo si je dejal:

«Ako pa je res hudič tu, naj vzame še mene: ne odneham pa ne!» — In instinktivno se je prekrižal, nervozno segel v žep, kjer je nosil srebrni križec — in začutil v njem hkratu ploščnato reč, na katero se doslej ni spomnil.

Bila je električna svetiljka, s katero si je svetil ponoči po stopnicah.

«Zdaj upihni luč, ako imaš dovolj sape!» si je mislil kaplan in pritisnil na gumb električne baterije.

Po kamri se je razsvetlilo. Kaplan je obrnil svetiljko pod posteljo: tam je ležal na kupu odeje, na rob rjuhe pa se je s kremplji obesil ter togotno pihal in grčal — velik črn maček. To je bil torej živi hudič.

Svetlin ga je brenil, da se je maček bolešno zadril, odletel po zraku v sosedno sobo, padel ondi zviška na hrbet, se blisko-

ma postavil na noge in skokoma zbežal skozi na stežaj odprta vrata.

Tedaj se je dvignil zunaj pred hišo nov vik in krik. Ljudje so se razbegnili kakor jata kokoši, kadar pade izpod oblakov mednje strašni kragulj: videli so živega hudiča v matji podobi, ko je drl iz hiše.

«Jojmene, gospod so hudiča panali!» je kričala stara ženska in drgetala kakor šiba ob vodi. Trideset oči je švignilo za črnim peklenščkom, ki pa se je udri v zemljo, da se je pokadilo in zasmrdelo po žveplu in gnoju. In vse ženske so sklepale roke:

«Hudiča so panali gospod kaplan! Čudež! Gospod kaplan so svetnik! Molimo!»

Res so začele nekatere ženske znova glasno moliti, moški pa so izjavili pogumno:

«Zdaj pa že gremo lahko v hišo... Nič bati se! Ajmo!»

Gnala jih je radovednost, ki je urno ustavila tudi žensko molitev. Vse je drlo v sobo in drhteč strmelo v kamro.

Svetlin je bil medtem že pomiril bolnika. Gruden je bil z lastnimi očmi videl, kako je kaplan sunil hudiča in ga zapodil iz hiše. Legel je. Kaplan ga je odel, mu z rjuho obrisal debele kaplje potu, potem pa ukazal:

«Prinesite prav mrzle vode! Polagajte mu na čelo in prsi mrzle obkladke... Gruden je težko bolan... Jutri na vse zgodaj naj se pelje kdo v mesto po zdravnika. Morda ga še reši. Menda ima vročinsko bolezen ali tifus. Zato se mu tudi tako blede.»

«Bog vam poplačaj, gospod! Rešili ste njegovo dušo... A kaj, če se hudič duh zopet vrne?» je vprašala Grudnovka vsa blede in prepada.

«Maček se ne vrne več,» je dejal kaplan. «Mislim, da ima za vedno dovolj, ker sem ga brenil z vso silo. Ako ne pogine, ga v hišo gotovo ne bo več. Vas vseh skupaj pa naj bo sram, da ste se bali mačka in ste bili tako neumni, da ste tako parco imeli za pravega peklenščka!»

«Saj so tudi gospod kaplan Torkar tako mislili in tudi oni so zbežali,» je ugovarjal mlad kmet.

«Vem. To je še prav posebno žalostno,» je priznal Svetlin. «Ampak gospoda Torkarja ste zastrašili vsi vi. Nič ni čudnega, da je naposled ob takem tuljenju in kričanju tudi gospod kaplan izgubil glavo in so ga izdali živi. V temi je celo junak boječ.»

CASINO DE ZAMET

Slavenski „Monte Carlo“

izmedju

Sušaka i Opatije (Abbazia)

na Jugoslavenskom teritoriju.

Svake srijede i subote

velika svečana zabava

uz sudjelovanje najboljih umjetnika

opere, operete i komedije.

Svaki dan čajanka

od 16 do 19 sati.

Dvorane otvorene

od 15 sati do 2 sata u jutro.

Originalne (prave) potrebšćine

(fixat, preservat) za

„Opalograph“

kakor tudi kompletne aparate dobite samo pri

L. BARAGA, Ljubljana, Solenburova ul. 6/1.

MERAKL

boje, mastila, lakove, štuk, emajle, kistove i jamačno čisti firnis najboljše kakvoće nude

MEDIĆ-ZANKL

družba z o. z.

MARIBOR, LJUBLJANA, NOVI SAD, p.družnica, centrala, skladište.

Tvorilce: 679/a

LJUBLJANA - MEDVODE.

Razpis

prodaje zemljiških parcel.

Prodajo se sledeča v dr. Oražnovo zapušćino spadajoća zemljišća:

- 1.) Zemljišće Mestni log: parceli 893 in 894/1 ter šupi stavbn. parc. 89/2 in 303 kat. obč. Trnovsko predmestje v skupni izmeri 7-1504 ha. To zemljišće se prodaja v treh enakih delih računano od ceste v Rakovo jelo ali pa v dveh delih, kakor ga režejo jarki s ceste Dveh cesarjev, eventualno najboljšemu ponudniku za vse parcele s šupami vred.
- 2.) Travnik pod Dolenjskim kolodvorom: ob postaji Dolenjski kolodvor ga loči poljska pot. Jako primeren za skladišće lesa, parno žago, odu, tvornico z lesnimi izdelki. Ta travnik obsega parcele št. 175/1, 176/1, 176/2, 177/1, 178/1 in 179/1 kat. obč. Karlovska predmestje v skupni izmeri 2-0143 ha. Prodajo se prvi dve parceli skupaj in ostale skupaj, odnosno najboljšemu ponudniku vse parcele skupaj.
- 3.) Zemljišće za Rakovnikom:

- a) Parcela št. 77/8 gozd, 83/1 travnik in 83/2 bujer (pripraven za rejo rib in za pridobivanje ledu pozimi) kat. obč. Karlovska predmestje skupno z zasebno potjo parc. 83/4 v skupni izmeri 1-0628 ha.
- b) Parcela 77/20 gozd, 80/1 njiva in 83/3 travnik kat. obč. Karlovska predmestje v skupni izmeri 4-7281 ha. To zemljišće se na željo razdeli na dva dela.
- 4.) Stavbne parcele na Friškoven:

- a) Parcela št. 172/4 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del, razdeljena na dve stavbni parceli po 746 m².
- b) Parcela 234/2 iste kat. občine, razdeljena na dve stavbni parceli v izmeri 852 in 896 m².
- c) Parcela št. 172/17 iste kat. občine v izmeri 604 m².

Ponudbe, opremljene z 10% vadijem — v gotovini, o.d.n. vredn. papirjih — v katerih se ponudnik zaveže, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov, v besedi — sicer da mu zapade vadij — je vložiti do 30. avgusta t. l. pri podpisnem odboru.

Vse kupnine je plačati takoj v gotovini, ko sprejme ponudnik obvestilo, da je ponudba sprejeta. Vsa pojasnila so dobe pri podpisnem odboru ob delavnikih od 9. do 11. ure dopoldne.

Upravni odbor

dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza).

V Ljubljani, dne 26. julija 1924.

Dr. A. Šerko s. r.

Posetite - - - od 15. do 25. avg.

IV. VZORČNI VELESEJEM

V LJUBLJANI

NAJUGODNEJŠA PRILIKA

za nakup vaskovrsne najboljše in najcenejše robe tu- in inozemstva.

Velesejmske legitimacije se prodajajo v denarnih zavodih vseh mest in dajejo pravo na

50% znižano vožnjo

tudi na brzoletih (razen S. O. E. in br. 3, 6.)

PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE. STANOVANJA PRESKRBLJENA.

Dnevne vstopnice se dobe pri blagajnah za ceno 10 Din.

Organizator in akviziter

življenske stroke dobi stalno službo pri dobro vpeljani jugoslovanski zavarovalnici. Ponudbe s popisom doseđanjega službovanja pod šifro „Organizator“ na upravo „Jutra“. 4080/a

Inserirajte v „Jutru“!

Najemnik

se išće za planinsko podjetje

Mariborsko koč na Pohorju.

Oddaljenost od Maribora 3 ure, 1080 m visoko, 70 orolov zemlje, redi se živina. Oskrbovati treba gostilno, a že bolj hotelsko podjetje, celoletno, poleti letovišće (50 postelj). Reflektanti morajo biti poročeni, večji gostilničarskega in hotelskega obrata, močnega zdravja, in znati obćevati tudi z boljšo publiko. Položiti treba kavcije. Nastop 1. oktobra 1924. V pošteve pridejo le resni in sposobni reflektanti. Ponudbe na naslov načelnika: Dr. D. Senjor, okrajni sodnik, Maribor, sodišće soba 22. Podružnica SPD v Mariboru.

4089/a

FOTOGRAFSKA TEKMA

30 milijonov avstr. kron nagrad za najlepši album.

Fotografi - amaterji, zahtevajte nemudoma pogoje od „SANITAS“, Celje 7.

DAMA 567/a

se najhitreje moderno in okusno počete z uporabo

lasnega obročka

Vedno velika izbira vplet (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z „L'Oréal Hene“, tudi v modnih barvah.

M. Podkrajšek

frizor za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32.

407/a

Dalmatinski prvovrstni

Portland

cement

svetovno znanka

SALONIT

(Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „SPLIT“, del. dr. za

Portland cement iz skladišća v Ljubljani

Aleksandrova c. 12.

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvo in zastavitvi.

1853a

Kanalizirajte edino s cementnimi cevmi znamke

Vulkan

ki je strojni izdelek, presega vse doseđanje ročno delo. gladka notranjost, natančne stike, je lažji, kar je važno pri železniških transportih in pri polaganju. 1107/a

Velika zaloga cevi, strešnikov, plošč za tlak. Izvršujem terasno in vsa stavbna dela.

Betonska tvornica Jos. Cihlar, Ljubljana

TELEFON št. 735. Dunajska cesta 67. TELEFON št. 735.

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV

najboljših tovarn Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingl itd.

Jerica Hubad, roj. Dolenc

LJUBLJANA, Hilsnerjeva ulica št. 5.

Šentjanski premog

vseh vrst in vsako množino, v čisto opranem stanju nudi, za takojšnjo dobavo

Prodajni urad šentjanskega premogovnika

AND. JAKIL

Ljubljana, Krekov trg 10 1018-a